

UPPSALA
UNIVERSITET

En superdiagnos

- Språklig granskning av hur offentliga individer konstruerar fram en egen bild av ADHD

Anna Linde

Sammanfattning

Arbetet lyfter fram olika framställningar av Attention Deficit Hyperactivity Disorder, ADHD. För att visa hur konstruktioner byggs upp kommer utgångspunkten vara att granska hur språket i framställningarna används. Syftet med att skildra ytterligheterna i de olika tolkningarna är att belysa att det dels är den sociala kontexten som påverkar talakterna men även hur diskurser påverkar varandra. Det diskurspsykologiska begreppet *tolkningsrepertoarer* hjälper till att dela in diskurserna i olika sociala sammanhang. Inledningsvis redovisas studier som skildrar hur vardagsdiskurser påverkas av de mer traditionella forskningsdiskurserna.

Det är ett specifikt socialt sammanhang som undersöks - en slags semi-var dags-diskurs - som utmärker sig för att vara starkt påverkat av avsändarnas *yrkesidentitet* som influencers. Materialet som granskas är främst publicerade texter på olika influencers bloggar. Det är fem individer som har valts ut för att de skriver om ADHD på ett sätt där de kopplar sin *identitet* till diagnosen. Genom att kartlägga *subjektspositioner* kan det utläsas att aktörerna positionerar sig i en *expertroll* - de uttrycker hur ADHD-diagnostiserade bör *vända* sin diagnos till enbart en *tillgång*. Det skildras hur aktörerna skapar sina egen tolkningsrepertoar samtidigt som de i enstaka fall påverkas av de traditionella forskningsframställningarna. Språkliga handlingar används som resurser för att lyfta fram de sidor av ADHD som gynnar avsändarna. Gemensamt för samtliga utom en är att de vill gestalta en *vändning* när det kommer till deras egen inställning till diagnosen, vilket ofta görs genom att beskriva ett stökigt förflutet i kontrast till hur de beskriver att de idag ser på ADHD som näst intill enbart något positivt. Aktören vars beskrivningar skiljer sig från resten, ska visa sig inte vara diagnostiserad men talar ändå på ett sätt där identitet kopplas till diagnos - genom att beskriva sina beteenden som ”typiska för en ADHD-person”. Ytterligare en aspekt som förstärker konstaterandet av att de aktörer vars språk granskas, framställer en stark koppling mellan identitet och diagnos.

Nyckelord

ADHD-konstruktioner, diskursanalys, diskurspsykologi, subjektsposition, tolkningsrepertoar, identitet, kollektiva identiteter, yrkesidentitet, influencers.

Innehållsförteckning

1 INLEDNING	1
1.2 Bakgrundsfakta till vald diagnos & yrkesroll	2
1.2.1 <i>Attention Deficit Hyperactivity Disorder</i>	2-3
1.2.2 <i>Influencer som yrkesroll</i>	3
1.3 Uppsatsens syfte & frågeställningar	4
1.4 Uppsatsens disposition	5
2 TIDIGARE FORSKNING	5
2.1 Forskningsfältens omdebatterade framställningar av ADHD	5
2.2 Framställningen inom skolväsendet	7-8
2.3 Framställningen inom medie	8
2.4 Forskning kopplat till identitetsskapande	8-10
2.5 Diskussion	10-11
3 TEORI & ANALYSVERKTYGEN	11
3.1 En socialkonstruktionistisk grund	11-12
3.2 Diskurspsykologi	12-13
3.3 Analysverktyg	13
3.3.1 <i>Tolkningsrepertoarer</i>	13-14
3.3.2 <i>Subjekspositioner - görs tillgängliga genom tolkningsrepertoarer</i>	15-16
3.3.3 <i>Identitet</i>	16-17
3.3.4 <i>Kollektiva identiteter</i>	17-18
3.4 Sammanfattande reflektioner	18-19
4 METOD & MATERIAL	19
4.1 Diskurspsykologi som metod	19-20
4.2 Redogörelse & motivering för genomförande	20-21
4.3 Urval	21-22
4.4 Genomförande & kodning	22-23
4.5 Tillförlitlighet & trovärdighet	23-25
4.6 En självreflexiv metoddiskussion & forskningsetiska ställningstaganden	25-26
5 RESULTAT & ANALYS	26
5.1 Språkliga strategier	26-29
5.2 Kollektiva identiteter	29-31
5.3 Tolkningar av ADHD	31
5.3.1 <i>Framställningar av familjens roll</i>	31
5.3.2 <i>Framställningar av skoltiden</i>	31-32
5.3.3 <i>I relation till tidigare forskning</i>	32-33
5.4 ADHD-identitet	33
5.4.1 <i>Positioner som kopplar jaget till ADHD</i>	33-34
5.4.2 <i>Beskrivning av diagnostisering</i>	34-35
5.4.3 <i>Yrkesrollens påverkan</i>	35-36
5.5 Summering & diskussion	36-38

6. AVSLUTANDE DISKUSSION	38
6.1 Uppsatsens svar	38
6.2 Uppsatsens verktyg	40
6.3 Vidare forskning	40
7. REFERENSLISTA	41-43

1 Inledning

Många sociala stämplor har satts på personer som är diagnostiserade med Attention Deficit Hyperactivity Disorder, ADHD. Somliga förknippar diagnosen med stökiga skolelever som har svårt att koncentrera sig, medan andra förknippar diagnosen med framgångsrika entreprenörer. I nästkommande bakgrundsavsnitt (s. 2) ges en kort introduktion till diagnosen men uppsatsen kommer fokusera på hur ADHD konstrueras socialt.

Bakomliggande discipliner påverkar vilka karaktäriserande drag som lyfts fram i olika kontexter, likaså inom den vetenskapliga världen. Forskarpositionen ses som trovärdig och det hänvisas ofta till forskning för att tillföra belegg och tyngd till argument. En del forskare och psykologer bidrar till den positiva framställning av ADHD som närmast blivit en rörelse. En av dem är Anders Hansen, hjärnforskare och överläkare i psykiatri som genom föreläsningar och intervjuer beskriver hur ADHD skiljer superstjärnor från medelmåttor och att ADHD är något som bör betraktas som en tillgång att sätta på sitt CV. Hansen beskriver hur det inte bör fokuseras på huruvida en person är diagnostiserad eller inte, utan istället på vilka drag av diagnosen personen har och hur personen bör fokusera på de positiva dragen. (Youtube, 2018; Baaam, 2017).

Det finns även andra röster som blir hörda och som påverkar debatten om ADHD, som för tillfället är en stor internationell samhällsdebatt. Den här uppsatsen riktar in sig på aktörer som tillhör yrkeskategorin influencers, som väljer att tala om sin ADHD via digitala plattformar. Influencers och dess yrkesroll kommer preciseras mer utförligt i bakgrundsavsnittet (ss. 2–3) men för att motivera varför deras uttryck är av intresse kan nämnas deras möjlighet att nå ut till många, bland annat via deras sociala medier, bloggar och Youtube-kanaler. Flertalet intervjuer visar även en ökad närvaro i media. Alla dessa kanaler bidrar till att influencers får en speciell roll som påverkare i samhällsdebatten och därför är deras konstruktion av ADHD intressant att undersöka. Deras uttalanden har inte samma vetenskapliga slagkraft som forskares, men i och med att den här studien utgår från diskurspsykologi som grundar sig i ett socialkonstruktivistiskt synsätt, betraktas kunskap och upplevelser som något som påverkas både av avsändarens och mottagarens bakgrund och kontext (Edley, 1995; Wetherell, 1998). Därför är det inte bara forskare som påverkar ADHD-debatten, även uttalanden från influencers kan uppfattas som riktiga samt påverka hur andra förhåller sig. Den diskurspsykologiska synen på kunskap gör inte för den sakens skull

vetenskap till något abstrakt utan öppnar snarare upp för att det finns flera olika verkligheter istället för en.

Uppsatsen ämnar undersöka och förstå hur språket används av en grupp influencers i ett specifikt socialt sammanhang som tar form via de digitala kanaler som influencers har tillgång till. Sammanhanget omfattas av deras yrkeskanaler, som kan motsvara en arbetsplats. Därför är det troligt att deras sätt att tala om sin diagnos kan skilja sig från ett mer privat sammanhang, som exempelvis inom familjen. Influencers utmärker sig från andra yrken genom att vara helt beroende av hur de framställer sig själva vilket kan tänkas påverka hur de själva konstruerar fram en influencer-identitet och hur de utifrån denna yrkesidentitet väljer att framställa ADHD. Diskurspsykologin blir därför en särskilt väl lämpad utgångspunkt eftersom den tar fasta på sociala konstruktioner och fokuserar på hur individer använder språket strategiskt för att framställa sig själva på fördelaktiga sätt (Davies & Harré, 1990).

Som visats i tidigare forskning är ADHD-diagnostiserade helt klart en målgrupp som triggar behovet, hos såväl skolväsendet, forskare, media och lekmän, att vilja kategorisera i fack. Därför vill den här studien utgå från framställningar som kommer från individer som tillhör målgruppen ADHD-diagnostiserade. Kanske finns det ett extra stort behov av att konstruera sin egen framställning, när ADHD-diagnostiserade blivit kategoriserade av så många andra.

1.2 Bakgrundsfakta till vald diagnos & yrkesroll

1.2.1 Attention Deficit Hyperactivity Disorder

Bokstavskombinationen ADHD beskrivs som en funktionsvariation som innebär svårigheter att koncentrera sig och kan även innebära svårigheter i att reglera sin aktivitetsnivå och att hämma sina impulser som beror på neurobiologiska faktorer. Senare års undersökningar har visat en ökning av neuropsykiatriska diagnoser. År 2016 var det cirka 10 procent av tonårsskollar i åldern 13 till 17 år som hade en registrerad ADHD-diagnos jämfört med år 2011 då motsvarande siffra visade 3 procent. Bland tonårstjejerna syntes en, procentuellt sätt, högre ökning; från 1 procent till strax över 4 procent, under samma årsspann (Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin, 2017). Ökningen av diagnostiserade behöver inte nödvändigtvis betyda att fler personer har drabbats. Det kan dels bero på ett tidigare mörkertal eller ökad kunskap och uppmärksamhet, men det debatteras även för att ökningen beror på en ökad tendens till att diagnostisera vad som tidigare har setts som normala beteenden.

1.2.2 Influencer som yrkesroll

Låneordet influencers kan översättas till ”påverkare” och rollen beskrivs som en inspiratör, motivatör och opinionskapare, som genom sitt agerande och sina uttalanden påverkar vad andra människor gör. Influencer-begreppet kan inkludera olika typer av ”internetprofiler” som bloggare, twittrare, youtubers och facebookare (Framtid, u.å.). I studien *Using online opinion leaders to promote the hedonic and utilitarian value of products and services*, delas digitala opinionsledare in i olika roller, som experter, kändisar, mikro-kändisar, marknadsförare, tidiga anammare, entusiaster och andra mikro-influencers. Författarna beskriver mikro-influencers som någon som har runt 10 000 följare (Lin, Bruning & Swarna 2018). Eftersom de influencers som ingår i den här studien har betydligt fler följare, ibland över miljonen, så kommer begreppet influencers som används innebära en blandning av de roller som presenteras i ovan nämnda studie, vars författare beskriver hur rollerna ofta går in i varandra.

Vikten av att ha karisma har nämnts som något som avgör hur många följare en influencer får. Följarskaran avgör i sin tur vilka som erbjuder marknadssamarbeten och även influencers förmåga att bygga upp och lyckas sprida egna varumärken (Lin, Bruning & Swarna 2018). Ett exempel på hur de kan bygga upp egna tjänster är en podcast. Samtal i en podcast kan upplevas som privata men samtalet fungerar som ett sätt att marknadsföra sig själv. Ett exempel på hur en influencer kan marknadsföra med ett konkret mål att få sina följare att handla vissa varor och tjänster kan exemplifieras av klädkedjan *Monki* och deras marknadsföring. De använde influencers som reklamansikten för en kollektion vars budskap var tänkt att öka medvetenheten om sociala mediers negativa effekter på ungas mentala hälsa. Strategin kan tyckas motsägelsefull eftersom de använde sig av just sociala medier för att nå ut.

Det finns influencerutbildningar, bland annat på *Thoren Innovation School*, som etablerar yrket men som också lett till kritiska debatter på sociala medier. Det märks att influencers är en yrkesgrupp som är väldebatterad men den här studien vill bidra med att fokusera på deras egna framställningar av sin yrkesidentitet och då inriktat på hur de kopplar samman ADHD med sin influencer-identitet. De influencers som har valts ut är de som uttalar sig om sin ADHD för att se hur en värdeskapare vars yrke går ut på att kommunicera online, väljer att skildra sin diagnos genom offentliga kanaler. Vilket leder fram till uppsatsens syfte och frågeställningar.

1.3 Uppsatsens syfte & frågeställningar

Syftet är att med hjälp av diskurspsykologi få en förståelse för hur bilden av ADHD konstrueras genom hur diagnosen beskrivs och framställs av den utvalda gruppen av influencers som själva har diagnosen och huruvida deras tolkningar tycks påverkade av de mer traditionella vetenskapliga framställningarna. På så sätt kan konstruktioners ytterligheter visas. Det kommer fokuseras på hur individerna själva kopplar samman kärnpunkterna i uppsatsen som utgår från *ADHD*, *identitet* och *influencers*. Det ska visa sig att en individ inte har fått ADHD diagnostiserat, vilket öppnar upp för ytterligare en aspekt, då personen trots det kopplar sin identitet till ADHD. Det är främst hur framställningarna byggs upp som är av intresse, fokus ligger inte på vilka individerna är bakom uttalandena, förutom hur deras yrkesroll tycks påverka och vilka positioner som görs möjliga för individerna att utgå ifrån. De uttalanden som granskas är tydligt avgränsade till när individerna utgår från sin yrkesroll, genom att enbart hämta material från de offentliga digitala kanaler som används för att nå ut till sina följare.

Målet är att se hur de kopplar ADHD till deras influencer-identitet via digitala offentliga plattformar genom att utgå från följande frågeställningar:

- Hur ser de språkliga strategierna ut i influencernas uttalanden när de framställer ADHD som en tillgång?
- Vilka tolkningar av ADHD kommer till uttryck, vad argumenteras det för och vad utelämnas – kopplat till forskningsfältens framställningar?
- Hur beskriver aktörerna sin relation till sin diagnos och när de diagnostiserades, beskrivs någon typ av förändring när det kommer till deras egen inställning till diagnosen?
- Hur sammankopplas ADHD med influencernas yrkesroll och den yrkesidentitet som de gynnas av att framställa?

1.4 Uppsatsens disposition

Efter det *inledande kapitlet* som redan nämnt den pågående debatten om ADHD kommer nästa kapitel redogöra för *tidigare forskning* som ger en inblick över vilka framställningar de olika forskningsområdena har fokuserat på. Detta för att i uppsatsens slutskede kunna ställa influensernas diskurs i relation till andra diskurser. Efter *tidigare forskning* följer en *teoridel* som närmare går in på *diskurspsykologi* och dess socialkonstruktionistiska grund.

Det redovisas mer utförligt för *analysverktygen* som även togs upp i tidigare forskning: *tolkningsrepertoar*, *subjektsposition* samt *identitet* och *kollektiv identitet*, för att senare kopplas samman med det insamlade materialet. Eftersom diskurspsykologin står för både den teoretiska utgångspunkten och metoden så redovisas i *metodavsnittet* främst för *urvalsprocess* och *genomförande* för att sedan avslutas med en *forskningsetisk diskussion*. I femte delen presenteras *resultat och analys*, där tidigare genomgångna *analysbegrepp* kopplas samman med redovisningen för det *empiriska materialet*. Presentationen sker i en följd som utgår från frågeställningarna. Därtill följer även en *analysdiskussion*. Det *avslutande kapitlet* summerar ihop uppsatsen och *diskuterar* hur val av metod, teori och tidigare forskning har påverkat resultatet. Diskussionen avslutas med förslag på *vidare forskning*.

2 Tidigare forskning

Först presenteras kortfattat konflikten mellan hur det biomedicinska fältet och det sociala forskningsfältet har framställt ADHD. Sedan kommer det visas exempel på hur diskurser om ADHD inom olika sociala kontexter som skolväsendet och medierapportering tycks påverkas av de traditionella forskningsfältens framställningar. Avslutningsvis redovisas forskning som studerat hur identitetsskapandet påverkas av att få ADHD diagnostiserat, följt av en summerande och frågeväckande diskussion.

2.1 Forskningsfältens omdebatterade framställningar av ADHD

För att visa hur forskare anklagar varandra för att fokusera på fel saker kommer nedan några exempel som visar hur synsätten mellan medicinsk och social forskning skiljer sig åt.

Gemensamt är att de konstruerar ett ADHD-subjekt vilket blir relevant att ta upp i relation till att uppsatsen undersöker just konstruktionen av ett sådant subjekt.

I en artikel av Vågerös & Kärfve (2006) skildras en konflikt som blossade upp mellan sociologen Eva Kärfve och professorn och överläkaren i barn- och ungdomspsykiatri Christoffer Gillberg. Han står bakom den omdebatterade och ofta kallade *Göteborgsstudien*, en långtidsstudie som pågick under 15 år och följde elever från att de var 6 år gamla. Studien framhåller att diagnostisering av ADHD var tre gånger vanligare bland killar jämfört med tjejer. Han strävar efter att ADHD bör ses ur ett medicinskt perspektiv. Barnens problematik i skolan lyfts fram och han menar att elever med ADHD bör vara i enskilda mindre grupper där undervisningen bör särskilt anpassas till att bli tillräckligt intressant för att hålla elevernas fokus uppe (Gillberg, 1995). Kärfve pekar på problematiken kring att det är den biologiska människosynen, som Gillberg står för, som varit dominerande under lång tid och menar att Gillbergs syn på många plan är nedvärderande. Kärfve menar även att Gillberg och hans neuropsykiatriska syn förolämpar och sänker elevernas självförtroende, när de bland annat hänvisas till specialundervisning (Kärfve, 2006). Just framställningen av skolelever med ADHD är intressant att ta upp eftersom det även genomsyrar uttalanden i uppsatsen empiriska material. Skolperspektivet kommer beskrivas närmare under nedanstående rubrik 2.2 *Framställningen inom skolväsendet*. Genom att utgå från skolgången öppnas en möjlighet till att se hur det skiljer sig i hur uppsatsens influencer-källor kopplar ADHD till sin yrkesroll i förhållande till sin skolgång och även se om den framställning av ADHD som presenteras här kan identifieras som avlagringar i influencernas tolkningsrepertoarer.

För att återgå till de olika rösterna inom den vetenskapliga debatten kan Thomas Brante (2006) nämnas, professor i sociologi vid Lunds universitet, som även han granskat kontroversen kring ADHD. Hans syn på diagnosen är att den är en subjektiv och föränderlig diagnos. Karin Johannisson (2006), professor i idé- och lärdoms historia, kritiserade även hon den medicinska förklaringsmodellen som Gillberg stod för och ifrågasatte den ökning av ADHD som Gillberg (2005) talar om. I det inledande kapitlet nämndes att det pågår en debatt kring vad som står bakom att fler och fler diagnostiseras. Johannisson (2006) menade att det råder en förhandling mellan olika aktörer som består av patienter, läkare, försäkringskassan och massmedia. Där den här uppsatsens bidrag blir att lägga till en aktör som numera är med och förhandlar: de diagnostiserade som använder sina sociala medier för att förhandla fram sin framställning på; influencers. Gunilla Hallerstedt (2006) uttrycker att diagnostiseringen placerar orsaksproblematiken på individnivå och att på så sätt går samhället igenom en mentalitetsförskjutning från kollektivism till individualism. Hon menar att den medicinska

förklaringsmodellen får ett naturligt inflytande som följd av behovet av att kategorisera och diagnostisera.

2.2 Framställningen inom skolväsendet

Lind (2006) tar upp begreppet normalitet och vilka beteenden och handlingar som ryms inom den inramningen. Normalitet ställs i kontrast till vad som anses vara avvikande beteenden men vad som anses vara avvikande eller normalt avgörs av det sociala sammanhanget och ändras över tid. Skolan föregås som exempel för en spelplan och social kontext där vissa handlingar och beteenden snappas upp som avvikande och anses behöva särskilda åtgärder. Forskare menar att ADHD är den vanligaste diagnosen bland barn (Frigerio, Motali & Fine, 2013) och att antalet diagnostiseringar har ökat under de senaste årtiondena (Danforth & Navarro, 2001; Frigerio, Motali & Fine, 2013; Loe & Cuttino 2008). Ofta upptäcks diagnosen i skolan och därför har vuxna inom både skolan och familjen varit intressanta studieobjekt i diskursiva undersökningar för att analysera deras tolkningsrepertoarer för att se hur de positionerar barnet med ADHD. Den här uppsatsen vill vända på perspektivet åt andra hållet, och utgå från hur de som har ADHD själva kopplar sin identitet i relation till diagnosen.

Studier av skolväsendet har visat att barnen har positionerats som ”i risk” eller ”riskabla” i kropp och sinne. Inom skolan har risk stått för att barnet kan utgöra ett hot mot läraren och mot skolans ordning. Föräldrarna har positionerat barnen som i risk att ”hamna utanför samhället” när de blir äldre. Uppmärksamheten för dessa risker som de vuxna i barnets närhet är oroliga för tar sig uttryck i att försöka dels varna barnet för att detta kan hända och också genom aktiva handlingar för att förhindra att det dem tror ska hända händer. Därför styrs barnen mycket efter dessa risker (Frigerio, Motali & Fine, 2013).

Forskning visar även hur medicineringen av ADHD har ökat de senaste årtiondena (Frigerio, Motali & Fine, 2013; Loe & Cuttino, 2008) och hur det har lett fram till att collegestudenter upplever ett ”medicinerat jag”. Det har undersökts hur studenterna framställer hur de formas av beteendeffekterna av medicinen och hur de upplever att det är nödvändigt att medicinera under deras skolgång men att de däremot har som mål att återgå till vad de framställer som deras autentiska jag när de ska ut i arbetslivet. Vissa studenter infinner sig i en reflexiv identitetsroll och överväger hur de ska behålla en självkontroll genom en strategisk

medicinering under sin skolgång medan andra inte alls känner sig bekväma med att vara kontrollerade av medicin (Loe & Cuttino, 2008).

Huruvida ADHD har ökat eller om det är medvetenheten om diagnosen som har ökat, kan tyckas vara en höna- eller ägget-fråga. Men oavsett menar sociologerna Virginia Navarro och Scott Danforth (2001) att det har bidragit till att talet om ADHD har vidgats från vetenskapliga begrepp och fysiska termer till ett mer vardagligt språk som fokuserar på de sociala aspekterna och som blivit gemenemans och därmed öppnat upp för en mer vardaglig diskurs. De påpekar också att sociologiska studier har en tendens att kritiskt granska den funktionalistiska och positivistiska synen på ADHD som ett medicinskt fenomen genom att istället se på barns beteende som en sociokulturell fråga. I deras egna studie om vardagsspråk om ADHD, finner de att uttalanden påverkas av två dominanta diskurser inom vetenskapsvärlden; ”medical discourse” och ”school discourse”. Genom att analysera den vardagliga framställningen av ADHD ser de hur lekmän omkonstruerar och bidrar till en ny diskurs. Studien bekräftar hur akademiska diskurser har en automatisk auktoritet att påverka den vardagliga diskursen och därmed styr hur ADHD-identiteter konstrueras fram även i andra kontexter. Ett exempel är hur en skolelevs identitet till stor del avgörs av dess skolresultat och förmåga att hålla sig inom det önskvärda beteendet som att vara tyst, sitta still, hålla fokus, lämna in läxorna i tid och vara organiserad. Detta styr barnets egna upplevelse av sin identitet, men också hur andra ser på barnet. Skolprestationer och beteendeproblem är något som syns i det vardagliga språket mellan familjemedlemmar, vänner och även främlingar som citatet nedan visar exempel på när en släkting uttalar sig om sin kusin:

He [a six-year-old male] doesn't really know what it [ADHD] means, but I think he has figured out that he can blame any poor behavior on this disorder his parents are telling him he has (Danforth & Navarro, s. 182).

De dominanta diskurserna inom de vetenskapliga forskningsfälten har en sådan stark kulturell genomslagskraft att även lekmän på ett eller annat sätt utgår från de traditionella diskurserna, antingen genom att acceptera dem, modifiera dem eller ställa sig mot dem (Danforth & Navarro, 2001).

2.3 Framställningen inom media

Även inom media är det de traditionella vetenskapliga diskurserna som till stor del formar medierapporteringen om ADHD, två stora tolkningsrepertoarer som syns i England är de som härstammar från det biologiska och det psykosociala forskningsfältet. Gemensamt för fälten är att de går tillbaka till familjenivå och ser behov av reglering inom familjen men även här syns stora konflikter mellan forskningsfälten. Det biologiska fältet predikar för medicinering medan det psykosociala lägger fokus på moraliska domar gällande dålig uppfostran i vad de kallar för ett sjukt samhälle. Vilket innebär att media inte alltid har det lätt att veta vilka förklaringar de ska hänvisa till. Det finns däremot vanligt förekommande subjekspositioner som plockas upp från forskningsfälten och förs vidare till media som; ”problem child”, ”abnormal” och ”ordinary naughty child”. Även föräldrarnas roll dras in i medierapporteringen och kan nämnas som ”ineffectual” eller ”neglectful” (Horton-Salway, 2011). Även i USA har medias debatter kring ADHD studerats (Schmitz, Filippone, Edelman, 2003) och visat på många olika aspekter av bland annat diagnosens existens, vilka den drabbar, att den drabbar allt fler samt diagnostisering och medicinering av unga barn och dess sidoeffekter över tid.

2.4 Forskning kopplat till identitetsskapande

I de studier som hittills presenterats har både tolkningsrepertoarer och subjekspositioner används, nu följer forskning som visar exempel på hur ADHD kopplats till identitet. Kitty Lassinantti (2014) utförde en studie på Uppsalas Sociologiska institution som fokuserade på vuxna kvinnors upplevelser av att leva med ADHD för att belysa att diagnosen har utvecklats från att ha stämpats som en pojkd diagnos. Även hon var kritisk mot den biomedicinska framställningen av ADHD och menade att det behövs forskning som fokuserar på andra fokusgrupper än unga skolpojkar. Lassinanttis studie (2014) menar att eftersom det biomedicinska forskningsfältet har utgått från ett maskulint perspektiv på ADHD, kan kvinnor ha svårare för att använda dess termer för att förstå sig själva. De medverkande kvinnorna uppgav att det är svårt att separera diagnosen från jaget när ADHD beskrivs som något som omfattar hela personligheten. Lassinanttis studie utmärker sig genom att det ges utrymme för kvinnorna med ADHD att visa upp de positiva aspekterna av att ha ADHD och hur det kan hjälpa dem i vardagen, vilket leder till att de inte enbart framställs som offer för sin ADHD. Kvinnorna framställs som agenter som förhandlar och både anpassar sig och motsäger sig inför förväntningarna på hur en ideal medborgare och kvinna ska vara (Lassinantti, 2014).

Identitetsbegreppet har varit flitigt omdiskuterats inom sociologiska kretsar med frågor om vad som skiljer en autentisk identitet från en falsk och vad det innebär att vara sig själv eller att spela en roll. Bär den moderna individen på en identitet som ses som ett enhetligt subjekt eller utvecklas nya former av identitetsskapande som tillåter individen att ha flera identiteter? Problematiken tas bland annat upp av sociologen Stuart Hall (1992). Eftersom den här uppsatsen undersöker hur ADHD-identiteterna framställs på de digitala offentliga arenorna är det av intresse att ha med dessa funderingar inför analysarbetet. Studierna som tagits upp har visat hur identiteter formas efter vilka subjektpositioner som finns tillgängliga i det sociala sammanhanget (Horton-Salway, 2011; Schmitz, Filippone, Edelman, 2003), vilket kan kopplas till att influencers kan framhäva en yrkesidentitet när de uttalar sig i offentliga sammanhang, som inte nödvändigtvis är densamma som i andra sammanhang.

2.5 Diskussion

Uppsatsens bidrag till den forskning som presenterats är att fortsätta på Lassinanttis (2014) spår och utgå från en grupp individer som själva har ADHD, för att se hur de väljer att framställa sin diagnos. Syftet med att presentera olika framställningar av ADHD är att visa att det finns många olika tolkningar och sociala stämplat på en och samma diagnos, vilket i sin tur belyser att den avgörande faktorn är vem som uttalar sig. På forskningsfältet är det de som har tillgång till fältet som ges tillträde till att bidra till framställningen av ADHD. Eftersom uppsatsen utgår från den socialkonstruktionistiska synen på kunskap, som presenteras närmare i nästkommande avsnitt, ses de olika forskningsfältens framställningar som perspektiv som kan utesluta andra. Det den här uppsatsen tar med sig från den tidigare forskning som presenterats är analysverktygen: *tolkningsrepertoarer*, *subjektpositioner* och *identitet*, som kommer presenteras utförligt i nästkommande teorikapitel. I uppsatsens analysdel kommer det även en återkoppling till de framställningar av ADHD inom skolväsendet som presenterats i det här kapitlet, för att jämföra aspekterna med hur avsändarna i uppsatsen väljer att beskriva ADHD kopplat till skolgången. Skoltiden kommer stå för ett socialt sammanhang som ställs i kontrast mot influencernas yrkessammanhang. Många studier verkade överens om föräldrarnas ansvar och inflytande över barnen vilket det även återkopplas till i analysen.

Kommer de traditionella forskningsområdenas tolkningsrepertoarer att genomsyra även influencernas tolkningsrepertoarer och sätt att framställa sig själva så som studierna om vardagsdiskurserna och medierapporteringen visat? Eller ska det visa sig vara enklare att

ställa sig utanför de tidigare tolkningarna och bygga upp en egen opåverkad tolkningsrepertoar när framställningarna konstrueras på nätet och måste ta hänsyn till dess yrkesmässiga identitet?

3 Teori & analysverktygen

Teoriavsnittet utgår från ett diskurspsykologiskt angreppssätt som även kommer användas som metod genom att se till vad som sägs, hur det sägs och vad som tycks utelämnas.

Kognitivismen kommer användas för att ställa diskurspsykologin i kontrast till något och för att låna dess sociala identitetsteori. Först följer en presentation av diskurspsykologins teoretiska grund och språkets roll för teorin. Vidare ges en utförlig beskrivning av begreppen tolkningsrepertoar, subjektposition, identitet och kollektiv identitet och hur de kommer att användas som analysverktyg. Teoriavsnittet avslutas med sammanfattande reflektioner kring hur begreppen hänger ihop.

3.1 En socialkonstruktionistisk grund

För att ge en bakgrund till diskurspsykologin så kommer först ett avsnitt som fördjupar läsaren i den socialkonstruktionistiska grunden och vad som skiljer synsättet från andra teorigrunder som kognitivismen.

Det socialkonstruktionistiska förhållningssättet kan ses som en motreaktion på det kognitivistiska perspektivet, som är vanligt inom psykologi och som också använder språket men då snarare som en resurs för att förstå individers mentala inre. Diskurspsykologi däremot betraktar språket som huvudämnet vari konstruktioner av attityder, minnen och känslor sker (Edley, 2001). Det är hur jaget betraktas som till stor del skiljer förhållningssätten åt. Antingen ses jaget som socialt och därmed rörligt och utspritt eller skilt från det sociala och därmed sammansatt och självständigt. Fokuspunkterna skiljer sig därför åt, en kognitiv psykolog intresserar sig för den isolerade individen som genomgår inre processer och tillstånd, medan en socialkonstruktionist utgår från själva betydelseproduktionsprocessen som sker i den sociala interaktionen. Processen är det intressanta, det är i den som jaget och identiteter konstrueras. Synen på jaget härstammar från den poststrukturalistiska synen på jaget som ett diskursivt subjekt samt från interaktionismen som ser att individer inte bara är

bärare av diskurser eftersom de även använder dem aktivt som resurser (Davies & Harré, 1990; Winter Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 98–100).

Diskurspsykologer som Margaret Wetherell och Jonathan Potter, har ställt sig mot den kognitiva aspekten som präglat det västerländska synsättet och menar att synen på oss som unika och självständiga är en myt, men menar samtidigt att den myten har stor verkan på oss och kan förklara varför det kan kännas obekvämt att bli konfronterad med ens identitets motsägelser (Edley, 1995).

[...] most people in the Western world are very keen to be seen, by themselves as well as others as *someone* in particular (Edley, 1995, s. 195).

3.2 Diskurspsykologi

Efter ovanstående överblick över diskurspsykologins grund och utgångspunkt följer nedan en redovisning som riktar in sig på teorins huvudfokus.

Diskurspsykologer söker sina svar genom språket och det är det aktiva språkbruket som kan säga något om hur individer strategiskt använder språket som resurser för att framställa sig själva och omvärlden på sätt som gynnar avsändaren (Börjesson & Palmblad, 2007). Inom diskurspsykologin används begreppen diskurs och tolkningsrepertoar för att greppa olika sammanhang där ett visst språkbruk skildras. Den här studien kommer främst utgå från begreppet tolkningsrepertoar för att visa det språk som används av aktörerna i studien. Det som uttrycks ses inte som en spegling av verkligheten utan snarare som en möjlig version. Att se språktillämpning som en handling innebär en medvetenhet om att språket konstruerar en verklighet. Forskning inom det sociala fältet har haft en tradition att skilja på diskurs och social handling medan diskurspsykologin ser diskurs som en repertoar och logik – en tolkningsrepertoar - som har egenskapen att fungera som resurs för aktivt handlande och därav ses diskurs och social handling som sammankopplade (Edley, 2001; Börjesson & Palmblad, 2007).

Den diskurspsykologiska analysen granskar hur en tolkning av verkligheten blir till, hur den kvalificerar sig till att bli verklig men även vad som inte sägs och lämnas utan representation i tolkningen. Wetherell och Potter, två framstående diskurspsykologer förtydligar att den

materiella definitionen inte försvinner bara för att diskurspsykologin utgår från diskurser. Det finns en fysisk verklighet men den får mening genom diskurser (Davies & Harré, 1990). Diskurspsykologi lämpar sig för att analysera uppsatsens empiriska material genom att visa hur de tolkningar som ges utrymme är med och konstruerar och förnyar uppfattningarna om ADHD och hur tolkningarna tycks påverkas av sammanhanget. När Winther Jørgensen och Phillips (2000, s. 11) skriver om sin tolkning av diskurspsykologi argumenterar de för att tolkningar inte är universella utan kontingenta och avgörs av den sociala kontexten. Teorin lämpar sig därför till att undersöka kommunikationsprocesser inom de offentliga plattformarna som influencers har tillgång till för att förstå hur olika sociala kontexter kan skildra samhällsliga och kulturella utvecklingstendenser.

3.3 Analysverktyg

Nedan följer utförliga presentationer av begreppen: tolkningsrepertoarer, subjektpositioner, identitet och hur de kommer användas framöver i analysen av det empiriska materialet. Under rubriken 3.3.3 Identitet benämns även kollektiva identiteter och social identitetsteori.

3.3.1 Tolkningsrepertoarer

Genom talakternas representation av en verklighet skapas tolkningsrepertoarer som ses som diskursiva praktiker. Individer ses därför som aktiva aktörer som är medskapare till dessa diskursiva praktiker. Det är tolkningsrepertoarer som sätter namn på verkligheter om företeelser, föremål och sociala grupper och även den subjektiva psykologiska verkligheten och bidrar på så vis till att konstruera identiteter (Davies & Harré, 1990). Potter och Wetherell ser på diskurser som tolkningsrepertoarer för att framhäva dess funktion som sociala praktiker, det vill säga aktiva handlingar i sociala interaktioner som används av avsändarna som rörliga och flexibla resurser för att få fram ett specifikt synsätt. Aktörers användande av tolkningsrepertoarer ses som flexibla eftersom de kan skifta beroende på vilken diskursiv kontext som råder. Tolkningsrepertoarer började först användas i boken *Opening Pandora's Box*, som utkom 1984 av Nigel Gilbert och Mike Mulkeay och skulle belysa olika sätt att tala om företeelser (Edley, 1995). Det var Potter och Wetherell som började anamma begreppet i socialpsykologin och deras beskrivning löd:

Basically a lexicon or register of terms and metaphors drawn upon to characterize and evaluate actions and events (Potter & Wetherell, 1987, s. 138)

Vilket kan översättas till att tolkningsrepertoarer är en logik för att uttrycka sig om företeelser som kan bestå av argument, beskrivningar, värderingar, metaforer och termer som utmärker sig och upprepas i en specifik social och diskursiv kontext.

Diskurspsykologer ser tolkningsrepertoarer som byggstenarna i en konversation och som lingvistiska resurser i vardaglig social interaktion och som bidrar till gemensamma uppfattningar av företeelserna i fråga. Dessa uppfattningar ses inte som universella utan som avsändarens representation (Edley, 1995).

En av Wetherells slutsatser efter att ha jämfört olika angreppssätt inom diskursanalyser, va att vad en individ väljer att uttrycka avgörs av den personens historiskt kulturella bakgrund, som gör att vissa sätt att uttrycka sig är mer tillgängliga än andra. Det är därför som vissa sätt att se på världen kan bli dominerande i en viss kultur, och blir sett på som hegemoniskt, alltså legitimerande av sociala mönster som kan gynna vissa grupper samtidigt som andra kan missgynnas (Wetherell, 1998). Detta blir intressant i en analys som utgår från en diskurspsykologisk kritiskt inriktad hållpunkt; vad ses som sant och normaliserat och vems intressen gynnas i den specifika framställningen.

Syftet med att använda tolkningsrepertoarer som ett verktyg för att kartlägga aktörernas uttalanden är inte för att kategorisera individerna utan för att titta på de diskursiva praktikerna där kategorierna konstrueras (Edley 1995). Att utgå från tolkningsrepertoarer kommer vara användbart för att följa de diskursiva mönstren dels i texterna från samma avsändare men också för att jämföra mönster sinsemellan texterna. Det görs genom att studera *vad* och *hur* de presenterar de ämnen som är intressanta för studien; vad säger de om ADHD, främst genom sina egna personliga berättelser samt hur de väljer att framställa sig själva i relation till ADHD och hur deras yrke som influencer verkar påverka framställningarna. Detta görs för att kunna se vilka tolkande repertoarer som avsändarna av texterna befinner sig i och är ett flexibelt analysverktyg, såväl teoretiskt som metodiskt, när det är språket som är i fokus.

En naturlig övergång efter presentationen och diskussionen av tolkningsrepertoarer är att gå över till subjekspositioner. De två begreppen är sammanlänkade på så sätt att tolkningsrepertoarerna beskriver de diskurser som i sin tur avgör vilka subjekspositioner som finns tillgängliga och kan därför ses som resultatet av tolkningsrepertoarerna. (Edley, 1995)

3.3.2 Subjektspositioner - görs tillgängliga genom tolkningsrepertoarer

En subjektsposition ses som en position i en konversation (Edley, 1995) och kan därför vara till hjälp för att förstå positioner i tolkningsrepertoarer som bidrar till skapandet av den positionerades identitet. När man talar om identitet som något flexibelt används begreppet subjektsposition, som ses som ofullständig, instabil och beroende av diskursen (Wetherell & Potter, 1992, s. 78). Det handlar alltså om vilka positioner som finns tillgängliga för subjektet som aktivt handlar genom språket och förflyttar sig mellan olika tolkningsrepertoarer (Edley, 1995). Det kan jämföras vid en pjäs där rollerna – subjektspositionerna - ständigt utvecklas, förnyas och förändras allt efter vilket manus – tolkningsrepertoar - som skådespelarna utgår ifrån. Vilket manus - tolkningsrepertoar – som skådespelarna positionerar sig inom påverkar hur olika pjäser – verkligheter – konstrueras.

Rom Harré och Bronwyn Davies utvecklade sin definition av subjektspositioner runt 1990. De beskriver subjektspositioner som dels ett verktyg för att tolka olika diskursiva praktiker och dels som en position för individerna som rör sig i den specifika diskursiva praktiken. Subjektspositionen blir avgörande för vilka resurser som är tillgängliga för subjektet i den positionen. När en individ ser en subjektsposition som sin så ses världen ur ett fördelaktigt perspektiv för just den positionen. Då belyses de utsagor och föreställningar som är relevanta i just den diskursiva praktiken som de är positionerade i (Davies & Harré, 1990).

Michel Foucault är mannen bakom diskursanalysens perspektiv på subjektsuppfattning. Olika utvecklingar av begreppet har gjorts inom de olika diskursanalytiska disciplinerna men samtliga håller med Foucault om att subjektet är något som skapas inom diskurserna. Sedan har olika inriktningar inom diskursanalysen antingen fortsatt i Foucaults bana och ser individen som determinerad av strukturerna eller tagit in på ett nytt spår. Diskurspsykologin ser att individen använder sig av diskurserna som resurser för att få just sin mening sagd och individerna ses därmed som aktörer i diskursiva förändringar som kan leda till sociala och kulturella förändringar. Men även aktörerna anses vara begränsade av den diskurskontext de handlar och uttrycker sig i (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 21–21).

Ofta pendlar de olika subjektspositionerna utan att individen ens tänker på det som en aktiv handling men när de olika positionerna krockar kan subjektet bli överdeterminerat. Det sker när olika tolkningsrepertoarer drar åt olika håll och det uppstår en konflikt. Diskurspsykologer

utgår från att subjektet skapas som beskrivet ovan och det är själva framställningen av subjektet som är i fokus (Davies & Harré, 1990).

I uppsatsens analysdel kommer subjektspositioner läsas av genom en cirkulerande process; hur språket i texterna placerar avsändaren i olika positioner och hur positionerna i sin tur påverkar vad som sägs. Det är positioner som kan kopplas till ADHD som är intressanta för att kunna läsa av identitetskonstruktioner och konstruktioner av ADHD. Subjektspositionerna kan hjälpa till att urskilja mönster i uttalandena. Analysen kommer vara observant på avsändarens position och vilka som inkluderas i den samt vilka som ses som *de andra*

Det finns både *reflexiva positioneringar*, där individen positionerar sig själv och *interaktiva positioneringar* som innebär att någons sätt att uttala sig positionerar någon annan. Ingen av dessa två typer av positionering behöver vara avsiktliga. Davies och Harré (1990) beskriver det såhär:

One speaker can position others by adopting a story line which incorporates a particular interpretation of cultural stereotypes to which they are 'invited' to conform, indeed are required to conform if they are to continue to converse with the first speaker in such a way as to contribute to that person's story line. [...] Sometimes they may not contribute because they [...] may pursue their own story line, quite blind to the story line implicit in the first speaker's utterance, or as an attempt to resist (Davies & Harré, 1990, s. 266).

Subjektspositioner är inom diskurspsykologin ett centralt begrepp för att förstå sammankopplingen av tolkningsrepertoarer och den sociala konstruktionen av enskilda individers identiteter (Edley, 1995). På liknande sätt som detta och det föregående avsnittet om tolkningsrepertoarer, visade hur tolkningsrepertoarer hänger samman med subjektspositioner så kan subjektspositioner kopplas till nästkommande begrepp: identitet.

3.3.3 Identitet

Gemensamt för begreppen tolkningsrepertoarer, subjektspositioner och identitet är att samtliga ses som diskursiva, föränderliga och fragmenterade ur det diskurspsykologiska perspektivet. Identiteten kan variera beroende på vilka subjektspositioner som finns tillgängliga i tolkningsrepertoarerna, det vill säga beroende på sammanhang och interaktion (Edley, 1995). Identiteter är enligt diskurspsykologin något icke-essentiellt, det vill säga något som ständigt förnyas och inte som något som varken är förutbestämt eller som en dag utvecklas till komplett. Det finns alltid olika uppfattningar av samma företeelse som kan

förklaras med att det är flera tolkningsrepertoarer som samtidigt påverkar vilka positioner som finns tillgängliga vilket kan leda till att individen upplever en splittrad identitet. Då kan hon välja att lösa dessa motstridigheter eller ignorera dem eller helt enkelt acceptera dem, som visades i citatet ovan (s. 16). Etablerade synsätt som kognitivismen ser identiteten som mer konsekvent och enhetlig och dessa förväntningar gör att individer tror att det är möjligt att handla efter enbart en tolkningsrepertoar (Davies & Harré, 1990). Diskurspsykologin argumenterar för att identiteter är mer rörliga och osammanhängande än vad många tycks vilja infinna sig i. Processen som jaget går igenom utgår inte enbart från ens individuella psykologiska verklighet som kognitivismen utgår från, utan kan anpassas efter den sociala och diskursiva kontexten (Edley, 1995).

Sammanfattningsvis kan identiteter ses som produkter av olika diskurser och undersöks därav som diskursiva aktiviteter och som något som konstrueras i sociala praktiker (Davies & Harré, 1990) Identitetsbegreppet kommer användas för att förstå hur aktörerna konstruerar fram en identitet kopplat till ADHD och hur den påverkas av att det sker i en yrkeskopplad kontext, genom att identifiera såväl mönster som motstridigheter.

3.3.4 Kollektiva identiteter

Föreställningen om gemensamma identiteter innebär att individen tillfälligt låser fast sig i en identitetsuppfattning som delas av andra. Däremot är identiteterna alltid öppna för förändring och därmed kan nya gemenskaper bildas. Identiteten behöver dock inte förändras i varje ny diskursiv kontext, utan ses snare som rester som hänger med in i det nya sammanhanget (Winther Jørgensen & Phillips 2000, ss. 107–108). Såväl som hos subjektspositioner och tolkningsrepertoarer så ser diskurspsykologer på identiteter som både påverkade av och producenter av historia och kultur. Det går att dra en koppling till Bourdieus begrepp habitus - ett sätt att handla blir till en rutin och vana – när handlingen sker per automatik är det många som enbart tänker på det som något naturligt istället för att tänka över hur historia och kultur påverkar utfallet (Edley, 1995). Studierna som presenterades under tidigare forskning visade exempel på hur väletablerade diskurser fördes vidare och även lämnade spår i nya kontexter. På samma vis som identiteter har förklarats konstrueras fram av avlagringar som följer med in i nya kontexter.

Social identitetsteori är användbar att utgå ifrån för att förstå de kollektiva identiteterna. Det är ett kognitivistiskt angreppssätt men som anses vara användbart även inom diskurspsykologin. När individer kategoriserar sig själva som medlemmar av en större grupp uttrycker de ofta en mer social identitet, som kan ses som den kollektiva identiteten som personen upplever sig dela med de andra som inkluderas i gruppen. Ger individen uttryck för kollektiv identitet används ofta stereotyper för att beskriva sig själv, som bygger på gemensamma idéer om gruppen eftersom individens egenvärde är knutet till den kollektiva identiteten som delas av gruppen. Framställningen av den egna gruppen kan däremot skapa konflikter med andra grupper. Men diskurspsykologin utgår från att gruppernas konflikter inte beror på en psykologisk förbindelse mellan gruppidentifiering och konkurrens mellan grupper utan på hur gruppmedlemmarna tolkar relationerna mellan grupperna utifrån sina egna kulturella förståelseramar. Det är denna tolkningsprocess som avgör om det skapas en konflikt eller inte (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 102–103, 107–108).

3.4 Sammanfattande reflektioner

Ovan har de huvudbegrepp som kommer användas som analysverktyg presenterats och dess nära sammankoppling till varandra har visats. Diskurser består av olika tolkningsrepertoarer som avgör vilka subjektpositioner som finns tillgängliga för individen och som är med och utformar en identitet som blir möjlig i just den diskursiva kontexten. På så sätt kommer kartläggningen av tolkningsrepertoarer och identifieringen av subjektpositioner att hjälpa till för att förstå varför vissa framställningar av ADHD kommer till uttryck medan andra utelämnas. Genom att närstudera språket i materialet kan sökningen börja efter gemensamma diskursiva mönster mellan aktörerna som visar om de beskriver en liknande relation och inställning till sin diagnos och om det går att uttala sig om en kollektiv identitet.

Relationen mellan tolkningsrepertoarerna och subjekten som uttalar sig kan tyckas vara motsägelsefull eftersom subjektet både är en produkt och producent av tolkningsrepertoarerna (Edley, 1995). Subjektet och tolkningsrepertoarerna påverkar alltså varandra åt båda hållen. Genom att kartlägga vilka subjektpositioner som finns tillgängliga kan de hjälpa oss att förstå vilket subjekt som tolkningsrepertoarerna skapar. Genom det synsättet kan subjektpositionerna ses som produkterna och bärarna av tolkningsreperotaren.

Nya tolkningarna kommer ha med sig avlagringar från tidigare tolkningar och därför kan en inte få alla svar genom att studera språket i en kontext utan måste även ta hänsyn till den

kulturella och historiska bakgrunden som dittills varit den mest inflytelserika diskursen kring fenomenet som studeras (Edley, 1995). Istället för att bedöma vad som ses som sant utgår diskurspsykologer från: ”vad som kvalificerar sig som verkligt och sant, i en viss tid och på en viss plats”, vilket bland annat kan förklara varför forskningsfälten har olika framställningar av ADHD. Därför bör en kritiskt granska vad som är syftet med framställningen och vem som gynnas av den (Börjesson & Palmblad, 2007).

4 Metod & material

Eftersom diskurspsykologin även står för den metodiska utgångspunkten så kommer analysverktygen inte upprepas här utan här förklaras istället arbetsprocessen vidare genom en fördjupning i internetkulturell forskning följt av en genomgång av urvalsprocess och genomförande. Avslutningsvis diskuteras studiens tillförlitlighet och trovärdighet som följs upp av självreflexiva tankar och etiska ställningstaganden.

4.1 Diskurspsykologi som metod

Eftersom diskurspsykologin fyller sin funktion som både teoretisk utgångspunkt och som verktyg för att granska material är metodvalet redan givet. Både mönster och konflikter kommer kartläggas. När aktörerna publicerar material ses det som en social interaktion eftersom det sker på plattformar där vem som helst kan gå in och ta del av vad de skriver och ofta lämna kommentarer och det uppstår därför ett samspel med läsarna.

I en diskurspsykologisk analys är det givande att både granska vad som faktiskt sägs, hur det sägs men även ta hänsyn till hur det skiljer sig från hur företeelsen framställts i andra kontexter. Därför ställs aktörernas talakter i relation till hur tidigare forskning har iakttagit tal om ADHD. Vad som ansetts som onaturligt i andra kontexter kan lyftas fram som naturligt när nya tolkningsrepertoarer konstrueras och vice versa. Genom att granska tolkningsrepertoarer kan det framgå vad som anses vara socialt och kulturellt accepterat och även vad som uppfattas som rätt och fel. Dessa faktakonstruktioner ses som rörliga och avgörs av hur avsändarna argumenterar fram en trovärdighet. Vilka resurser som finns tillgängliga beror på vilken subjektsposition avsändaren är positionerad i (Edley, 1995; Winther Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 114–116). Är det till exempel en forskare inom det biomedicinska fältet så anses den positionen kunna bidra till att forskarens uttalanden ses som trovärdiga. Hur

forskaren uttalar sig om en företeelse kommer därför påverka vardagsdiskussioner vilket studierna som presenterades som tidigare forskning gav exempel på (Danforth & Navarro, 2001). Det är därför intressant att se hur argument bygger upp en trovärdighet om en företeelse och vilka uttalanden som framställs som sanna. Det kan granskas genom att se huruvida uttalandena hänvisas eller backas upp av någon annan (Wetherell, 1998).

Kategoritillhörigheter växer fram av avsändaren genom uttalanden som skildrar: handlingsmönster, åsikter, viljor, intentioner och känslor. Kategorier och tillhörande identiteter kan visa vilka som inkluderas medan subjekspositioner visar vad de positionerade motsäger sig. På så vis är identitetssökande både ett sätt att söka kollektiva identiteter och distansera sig från andra. Det är hur dessa processer går till som det fokuseras på i en diskurspsykologisk analys (Börjesson & Palmblad, 2007; Winther Jørgensen & Phillips 2000, ss. 107–108).

4.2 Redogörelse & motivering för genomförande

Hur konstruktioner av verkligheter och identiteter går till kan vara fördelaktigt att identifiera i ett slutet digitalt rum framför fält utanför den digitala sfären, där konstruktionerna byggs på sätt som förhindrar samma överblick ur ett forskarperspektiv. För sociologer med en kulturell och social syn på nätet är det en lämplig plattform för att studera språk och kommunikationssätt. Det är även ett tidseffektivt sätt att hantera mycket text då det går relativt snabbt att få en överblick över fältet, eftersom materialet redan finns och sökfunktionerna möjliggör för praktisk identifiering av vad som är relevant. Bilden som målas upp använder läsarna för att placera personen i ett fack som motsvarar de egenskaper som framställs. Det kan dock vara svårt att uppmärksamma identitetens nyanserade och paradoxala egenskaper eftersom tolkningen är begränsad till vad aktören väljer att skriva ut på bloggen. Att utföra studien genom att hämta materialet direkt från aktörernas bloggar och liknande kanaler kan öka medvetenheten och reflektionen över hur individer väljer att framställa sig själva, även om det kan vara undermedvetet (Sveningsson, 2003, s. 119–140). Aktörerna som exempelvis använder bloggar som plattform har en frihet i att själva kunna påverka förutsättningarna för kommunikationen och kan därför välja hur deras identitet ska presenteras. Därför är det empiriska materialet passande för hur språket används som en strategisk resurs för att konstruera en positiv framställningen av ADHD. Det handlar inte om

att peka på vad som är rätt eller fel utan snarare att försöka förstå hur en verklighet konstrueras.

4.3 Urval

De uttalanden som valts ut är: blogginlägg, intervjuer som publicerats på bloggarna, deras egna svar i tidningsintervjuer och kortare videoklipp. När det kommer till intervjuerna är det enbart studieobjektens svar och sätt att uttrycka sig som studerats och inte hur intervjuaren beskriver dem. Samtliga aktörer i studien har bloggar och det är främst från bloggarna som materialet är hämtat. När influencers nämns räknas alla fem in i den yrkeskategorin även om deras yrken inte är identiska. En av aktörerna beskriver sig själv som social entreprenör och livnär sig på att föreläsa om ADHD, han och en till har även skrivit varsin bok där de båda använder ordet *superkraft* för att beskriva diagnosen. Ytterligare en har föreläst om hur någon med ADHD har en stor fördel på arbetsmarknaden, däremot är uppsatsens empiriska material avgränsat till att utgå från material som publiceras på digitala plattformar. Det är främst textmaterial med undantag för två kortare videoklipp. Varför det är en blandning av material är för att jämna ut fördelningen av material bland aktörerna beroende på hur mycket de skrivit om ADHD på sina bloggar. En av bloggarna har gått från att innehålla personliga berättelser till att bli ett forum och organisation och därför har även intervjusvar och videoklipp räknats in för att komma åt deras personliga uttalanden. Har aktörerna själva återgett vad de skrivit i böckerna på till exempel sina bloggar så kan det räknas till det empiriska materialet.

Urvalet av aktörerna kan beskrivas som ett å ena sidan subjektivt urval eftersom det fanns en viss kännedom som bidrog, på så sätt att aktörerna ansågs kunna bistå med värdefulla insikter och data för studiens syfte (Denscombe, 2018, s. 67). Men å andra sidan var det åtkomsten till användbart material som avgjorde urvalet. Därför kan själva individerna ses som slumpmässigt utvalda och det var därför slumpen som avgjorde köns- och åldersfördelningen (David & Sutton, 2016, s. 194–199). Fördelningen blev 3 män och 2 kvinnor och åldern skiljer sig med 14 år mellan den yngsta och den äldsta. Intervjuerna som valts ut har publicerats mellan 2013–2018. En annan avgörande faktor var huruvida det gick att söka efter ord på plattformarna. I intervjuer och på bloggar går det att söka efter ord men det går inte på samma sätt på till exempel Instagramkonton eller i videoklipp, därav är det bara två korta videoklipp som transkriberats för att passa in i tidsramen. Det gjordes ett medvetet val att avgränsa studien inom Sverige och att utgå från en mindre grupp var ett strategiskt val dels för att hinna närstudera materialet men även eftersom det möjliggör för en djupare inblick

över den betydelse som aktörerna lägger i sina egna ord. Att utgå från 5 avsändare gör det möjligt att söka efter gemensamma mönster mellan de olika avsändarnas uttalanden och huruvida det går att urskilja kollektiva identiteter (Winther Jørgensen & Phillips 2000, ss. 107–108). Urvalet av både avsändare och uttalanden anses vara tillräckligt för att kunna svara på frågeställningarna men även vara tidsmässigt utförbart.

4.4 Genomförande & kodning

Själva sökningsprocessen gick ut på att först och främst söka på bloggarna efter ”ADHD” för att sedan sälla ut inläggen som inte var relevanta och som hjälp utfördes ett kriterieurval (David & Sutton, 2016, s. 163). I en första process genomlästes alla sökträffar – som mest 95 stycken på en och samma blogg - på ett mer övergripande vis genom att söka efter ”ADHD” även i inläggen. Innehållet skulle vara representativt i förhållande till kriterierna som utgick från att det skulle handla om ADHD i relation till något av följande: *sig själva* (avsändarna), *yrkesroll*, *identitet*, *skoltiden*, *egna eller allmänna egenskaper*, *för- eller nackdelar*.

Uttalanden som exkluderades var till exempel sådana som använde ordet ADHD utan att det kunde svara på någon av frågeställningar. På bloggarna publicerades ibland printscreenade intervjuer och på så sätt blev det naturligt att ta del av intervjusvar. För att komplettera materialet användes Google och Youtube för att söka efter intervjuer och kortare videoklipp, sökorden bestod då av ”Namn ADHD”. Processen fortlöpte tills materialet ansågs vara jämt fördelat bland aktörerna.

För att läsaren ska förstå och se det som presenteras i analysen som trovärdigt är det enligt diskurspsykologin viktigt att vara transparent i redogörelsen för arbetsprocessen (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 111–112). För att tolka vilka som inkluderas respektive exkluderas i talakterna har vilket pronomen som används undersökts för att bland annat förstå vilka som inkluderas bakom ”man” och ”vi”. Genom att studera vilka pronomen aktören väljer att använda blir förskjutningar mellan olika subjekspositioner tydligare som i sin tur synliggör påverkningsfaktorn på vilken framställning av identiteten som är möjlig (Edley, 1995). Diskurspsykologin kräver inte någon tydlig uppdelning mellan insamlingen av materialet och när analysprocessen börjar därför har analyserande tankar förts under hela insamlingsprocessen som kommentarer i både själva uppsatstexten men även i andra dokument där själva det material som klarade kriterierna kopierades in. Även intervjuerna kopierades från deras ursprungskälla till ett eget Word-dokument och likaså med videoklippen

som först transkriberades. Detta för att enklare kunna markera återkommande teman och lägga in analyserande kommentarer. Teorin och empiri har därför behandlas i ett integrerat arbetssätt, där analysen ingår redan från början av bearbetningsprocessen. Analysen börjar i den första genomläsningen för en preliminär tolkning, men de första tolkningarna ifrågasattes kritiskt under arbetes gång (David & Sutton, 2016, s. 265–267).

I den andra genomläsningen var det större fokus på att finna mönster som identifierade olika konstruktioner i uttryckssätten. När dessa konstruktioner av ADHD och identitet identifierades taggades det med en markering i texten för att det ska underlätta att hitta det igen. Preliminära mönsterkoder utformas. Kodningen gick inte ut på att räkna förekomsten av återkommande ord utan det är de mönster av överordnade teman och innebörder i materialet som var av intresse för att kunna jämföra dessa mönster sinsemellan avsändarnas uttryckssätt. I nästa bearbetningsprocess studerades dessa teman närmare för att få grepp om de framväxande konstruktionerna, som vidare tolkades både i sig själva och i relation till varandra. För att undvika allt för många likartade kategorier utgick kodningen från latenta koder, vilket betyder att koder som pekar åt samma håll placerades under samma kategorisering. Allt eftersom en förståelse över hur identitet, yrke och ADHD hör samman växte fram söktes det efter fler exempel för att styrka tolkningarna. På så sätt utvecklades tolkningarna från den första genomläsningen till att utvecklas och ersättas av nya under bearbetningens flera genomläsningar (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 121–122 David & Sutton, 2016, 274–276). Det krävdes flera observanta genomläsningar för att uppmärksamma vilka som inkluderas i en specifik tolkningsreperotrar och för att se vad uttryckssätten speglar. En och samma mening kan visa exempel på flera olika tolkningsrepertoarer (Davies & Harré, 1990)

4.5 Tillförlitlighet & trovärdighet

En diskurspsykologs glasögon ger *en* syn på fenomenet som utesluter andra, därav ses även uppsatsen som en diskursiv konstruktion av flera andra möjliga. Denna medvetenhet innebär en slags icke-essentialistisk hållning eftersom kunskap betraktas som socialt konstruerad och därför finns det alltid flera möjliga resultat av en diskursanalytisk studie som denna (Börjesson & Palmblad 2007). Därför följer en självreflexiv diskussion under nästkommande rubrik.

Diskurspsykologin ställde sig mot den kognitiva psykologins sätt att se till en universell sanning och menade istället att det finns olika versioner av sanningar. För att standarden på en diskursanalytisk uppsats som denna ska höjas bör den även bedömas av andra utifrån dess validitet och giltighet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 111–112). Att utgå från redan befintligt material, så kallade primärtexter, underlättar för andra forskare att avgöra trovärdigheten på arbetet, även om reliabiliteten inte går att mäta som i en kvantitativ studie så kan åtkomsten till originalmaterialet underlätta. För att uppsatsen ska uppfattas som trovärdig och tillförlitlig har en transparent redovisning gjorts för hur arbetet har gått till, samt för att belysa att andra analytiska verktyg och utgångspunkter troligtvis hade inneburit andra resultat (David & Sutton, 2016, ss. 29, 33).

Validitet kan dels delas upp i extern validitet, det vill säga hur väl studien mäter den population som avses. Medan intern validitet står för hur väl övertygelser och beteenden speglas korrekt i det insamlade materialet (David & Sutton, 2016, s. 33). Det finns två sätt som kan hjälpa till att avgöra validiteten. Det första är att se till *sammanhanget*; analytiska påståenden ska ge sammanhang till diskursen för att öka analysens trovärdighet. Det andra sättet att avgöra studiens validitet är att se till dess *fruktbarhet*; det vill säga hur väl analysen redovisar för studiens förståelse men samtidigt utvecklar tidigare förståelser av identitetsskapande kopplat till ADHD. Ett redskap som används är att analysen visar representativa exempel i de texter som granskats samt genom att tydligt redogöra för de tolkningar som görs av de utvalda exemplen. På så vis ges läsaren en möjlighet att själv avgöra trovärdigheten på de slutsatser som dras (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, 111–112). Giltigheten för studien baseras även på relevans, som står för hur nära ”verkligheten” observationerna kommer, vilket höjs av att gå direkt till källan och observera talakterna direkt, istället för att till exempel intervjua aktörerna och då få en annan framställning än den som de publicerar på nätet. Analysdelen är uppbyggd av citat från materialet samt de teoretiska analysverktygen, för att ge stöd till de tolkningar som görs och därmed öka uppsatsens trovärdighet. Exemplen kan skildra såväl kollektiva identiteter och mönster som framställningar som sticker ut för att visa att det inte bara väljs ut citat som ger stöd åt vissa slutsatser (David & Sutton, 2016, ss. 33, 220–221). Det visas även längre citat som skildrar hur subjektet hoppar mellan flera positioner. På så sätt vill framställningen bidra till att validiteten ökas för de resultat som presenteras. Det kan tyckas problematiskt att utgå från diskurspsykologi när målet är att resultaten ska komma så nära verkligheten som möjligt, men

tack vare ett gediget och välarbetat arbete som tar stöd från tidigare studier och teorier så höjs trovärdigheten för de resultat som kommer presenteras.

4.6 En självreflexiv metoddiskussion & forskningsetiska ställningstaganden

Som forskare är det viktigt att vara medveten om att utfallet påverkas av ens val och avgränsningar. De valda teoretiska ramarna inkluderar vissa tolkningar och exkluderar andra. När studieobjekten väljs av intresse så skapas en specifik kategorisering aktivt av forskaren som kan utesluta andra kategoriseringar, vilket kan leda till att alternativa diskursiva mönster ses förbi (Börjesson & Palmblad, 2007). Därför är det relevant att tidigare forskning visar på andra tolkningar och kategoriseringar.

Genom att söka sig direkt till det fält som undersöks så minskar riskerna för att påverka materialet (David & Sutton, 2016, s. 29) men däremot är forskaren ur ett diskurspsykologiskt perspektiv medskapare av de diskurser som framställs i studien i och med att det byggs upp en viss dramaturgi, akademisk design och val av urval. Vitsen är inte att frambringa färdigställd fakta utan att visa ett perspektiv. Som kapitlet 2. *tidigare forskning* visade är beskrivningar, så väl vardagliga som vetenskapliga en kombination av samhällliga och kulturella normer och strukturer samt forskningens plattformar och procedurer. Utsagor från forskningsfält är därigenom förklaringar som förstås i sitt kulturella och historiska sammanhang. Denna reflexiva insikt ses inte som hämmande utan som förutsättningen för att kunna göra analyser (Börjesson & Palmblad, 2007).

Inför analysdelen bör läsaren ha med sig att även de resonemang som presenteras i den här texten är enligt det socialkonstruktionistiska synen på kategorisering kontingenta. Analysen ses som en produkt som påverkas av det historiska och kulturella sammanhang som den produceras i. Uppsatsens mål är ändå att visa på trovärdighet och att hålla sig nära verkligheten genom att söka efter förståelse för de uttalanden som granskas. Därav fungerar uppsatsens alla byggstenar som hjälpmedel för att nå fram till ett användbart resultat.

Eftersom fokus inte ligger på individerna bakom texterna, förutom deras kollektiva yrkesidentitet, är det ett medvetet val att inte namnge dem. De är välkända personer som säkerligen många läsare av uppsatsen känner till och för att läsarens egna förutfattade meningar om individerna inte ska påverka deras syn på vad som sägs så vill jag hålla personerna bakom uttalandena i skymundan. På så sätt kan läsaren ha ett mer öppet sinne för

vad som sägs i citaten i analysen. Individerna får ingen absolut anonymitet eftersom det är citat som är hämtade direkt från offentliga kanaler som citeras, men det ses inte som ett problem eftersom det är deras egna val att uttala sig offentligt. Däremot kommer det inte refereras till varifrån materialet är hämtat förutom typ av material och tidpunkt.

För att kort summera vad som är av vikt att ha med sig in i analysen så kan det nämnas att hur aktörerna väljer att gå till väga när de framställer sig själva i förhållande till ADHD, oavsett om det är medvetet, undermedvetet eller sker per automatik, avgörs av vilka resurser och strategier de har att använda sig av (David & Harré, 1990; Edley, 1995; Börjesson & Palmblad, 2007).

5 Resultat & analys

Följande kapitel består av presentationer av resultaten med tillhörande analys, som presenteras temavis för att besvara de frågeställningar som ställdes i uppsatsens inledning tillsammans med och andra intressanta teman som uppkommit under arbetes gång.

5.1 Språkliga strategier

Först och främst redovisas exempel för att visa hur aktörerna använder språket som resurser för att framställa ADHD som en tillgång.

Med en diskurspsykologisk ingång som utgår från samtliga källor till teorikapitlet undersöks det aktiva språkbruket. Citerade uttalanden från aktörerna kommer visa hur språket används strategiskt som resurser för att framställa en version som gynnar avsändaren. I denna uppsats undersöks hur ADHD framställs som en tillgång och därför börjar redovisningen för analysen med att visa hur detta går till.

Alla förutom en aktör använde samma dramaturgiska sätt att tala om hur de har vänt problemen som de kunde uppleva i ung ålder till något som idag är användbart, framför allt i deras yrken. Den aktör som inte beskrev denna vändning, nämnde inte sin barndom i de utvalda inläggen överhuvudtaget. Flertalet kortfattade inlägg visade att den aktören generellt sätt höll sig mer kortfattad, med något enstaka undantag. Ett slarvigt språk och hackiga meningsbyggnader skulle kunna tyda på att det inte fanns ett lika genomarbetat syfte med

inläggen och framställningen av ADHD hos den aktören. För övriga aktörer som gestaltade *vändningen* bestod upplägget, i både inläggen och intervjusvaren, av att använda skoltiden för att beskriva en dåtid där varken de själva eller utomstående hanterade deras diagnos på rätt sätt. Eftersom upplevelserna berättas i dåtid fungerar det som ett sätt att distansera sig från de negativa konsekvenserna av diagnosen. Det gestaltas som något som de haft problem med men som inte behöver betyda att de har det längre. I citaten är vissa ord kursiverade i efterhand, det är för att hjälpa läsaren att förstå vad det är som främst analyseras. För övrigt har citatet ändrats så lite som möjligt med undantag för att de ibland har kortats ner för att lyfta fram det väsentliga.

När jag var yngre hände det att folk ibland retade mig och var elaka på grund av min adhd. Jag tror det beror på fördomar och att folk inte vet tillräckligt mycket om diagnosen. Adhd är ingen sjukdom, det är en superkraft (blogginlägg, 17-09-2015).

Det är klart att det *har varit* jobbigt också. Det *har varit* en jobbig period i livet när jag kände: varför har jag så mycket energi och varför är inte jag som de andra barnen. Varför kan de komma ihåg att ta med gympapåsen när inte jag kan det? Varför kan de sitta still på lektionen och lyssna på läraren när jag springer runt som en ekorre? [...] Jag har blivit väldigt utstött, eller tagen på ett annat sätt på grund av min adhd. Det *vände* när jag startade blogg och kunde vara mer kreativ. Då kunde jag använda min energi till att göra något jag själv tyckte var kul (Intervju som publicerades på bloggen som ett blogginlägg, 17-09-2015).

Den gemensamma dramaturgin visar med ordvalen: *när jag var yngre* och *har varit*, hur det står för upplevelser som funnits i en dåtid. Det följs sedan upp av att en vändpunkt gestaltas, som skett av olika anledningar, där det beskrivs hur de har lyckats vända framför allt sin egen inställning till diagnosen. En av aktörerna beskriver hur vändpunkten kom efter att ha sett en introduktionsfilm om ADHD:

Det var första gången någonsin som jag inte kände mig ensam. Jag *insåg* att jag också har rätt att finnas. Diagnosen är en del av mig, men inte allt. Och den är både bra och dålig. [...] Alla mina svårigheter är också mina största *tillgångar*. [...] Jag är ingen annan människa i dag, men jag är *en bättre version* av mig själv (Intervju, 21-01-2017).

Citatet beskriver hur aktören värdesätter att kunna tillhöra en större grupp, vilket kan bekräfta behovet av att infinna sig i en kollektiv identitet (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 107–108). När aktören går från att känna sig ensam till att tillhöra en kollektiv identitet ändras aktörens egen inställning till diagnosen. Fortsättningsvis beskrivs ADHD som en tillgång,

eftersom den kollektiva identiteten blivit detsamma som den enskildes identitet. Många uttalanden visar på liknande vis hur aktörerna beskriver hur de är *en bättre version* av sig själva idag, tack vare att de har listat ut hur de ska hantera sin diagnos. Sådana uttalanden kan uppfattas som att de har lösningen på hur ADHD bör hanteras och kan kopplas samman med hur de talar om sina böcker och föreläsningar, där de delar med sig av lösningen. Bloggar kan beroende på vem som står bakom dem, vara ett bra sätt för att komma åt det vardagliga språket men med tanke på att det är influencers som står bakom texterna som publiceras så får vi inte glömma att de livnar sig på sina bloggar, vilket påverkar vilka uttalanden som ges utrymme. Blogginlägg kan fylla funktionen som reklam, både för sig själva och för samarbeten, det blir en naturlig plats att sälja in sina böcker på. Språket är lätt att missta som vardagsspråk men det formas av hur personerna vill framställa sin yrkesidentitet. En annan strategi som används är användningen av pronomen, som skildrar vilka som inkluderas när de använder olika pronomen som ”vi”, ”oss” och ”du”. Dessa strategier behöver inte användas medvetet utan faller sig troligtvis naturligt (Edley, 1995).

Att *du* glömde bort att sms:a en polare eller hade svårt för att göra läxorna och somna i går betyder inte att *du* har adhd (Intervju, 21-01-2017).

I citatet ovan syftas *du* på individer som slänger sig med ADHD-uttrycket fast de inte har blivit diagnostiserade. En av aktörerna vars blogginlägg studeras har faktiskt inte blivit diagnostiserad med ADHD, det närmaste vi kommer är att hans fru har nämnt i en intervju att han har överskottsenergi, men trots det använder aktören ADHD-uttrycket för att beskriva sig själv och sina beteenden. Ett ADHD-kopplat uttryck som används för att beskriva sig själv kan vara *ADHD-entreprenör* som då samtidigt kopplas till personens yrkesidentitet. Aktören använder även ADHD-uttrycket för att förklara klumpiga och impulsiva beteenden samt som en bakomliggande orsak till all överskottsenergi, rastlöshet och brist på tålamod. Det här är den enda aktören som inte beskriver någon slags vändning i sin egen inställning till ADHD, men är samtidigt den enda som inte har en fastställd diagnos. Huruvida en utredning skulle ändra förhållningssättet går bara att spekulera om. En rubrik till ett blogginlägg har namnet *När alkohol och ADHD blandas*. Inlägget skildrar en väns gränslösa och helt oberäkneliga beteende på ett flygplan. Genom att ordet *när* används i rubriken tolkas skildringen som en effekt av att någon med ADHD dricker alkohol. Hade det istället stått; *När min vän dricker alkohol*, hade det förmedlat att detta inte behöver hända alla

med ADHD. Med den befintliga rubriken inkluderas alla med ADHD även om det inte behöver vara avsändarens avsikt, men studien fokuserar på vad det är som förmedlas ut och på vilket sätt.

Nedanstående citat visar vilka som inkluderas:

[...] så länge *man* låter styrkan komma till användning så fungerar det väldigt bra. Alla företag behöver en kreativ hjärna, någon som tänker outside the box. Kan *vi* kombinera det med att faktiskt få ner det på papper och genomföra våra idéer blir *vi* supermänniskor (Blogginlägg, 27-08-2014).

Företagen kommer att behöva låna *våra* hjärnor. *Vi* som ser utanför boxen kommer att bli ännu mer eftertraktade. [...] Världen kommer att slåss om *oss* som sticker ut och är annorlunda. [...] Fokusera på det *vi* klarar istället, eftersom *vi* klarar det bättre än 90 procent av Sveriges befolkning (Intervju, 24-03-2015).

[...] tips om hur *man* omvandlar sin diagnos till en superkraft. Sanningen är att det verkligen är en superkraft. Den energi och ihärdighet *vi* diagnostiserade besitter är otrolig. Det finns inga höjder *vi* inte kan nå (Blogginlägg, 13-02-2017).

5.2 Kollektiva identiteter

För att fortsätta analysen av de citat som skrevs ut ovan kommer det framöver återkopplas till kollektiva identiteter.

Positioneringarna som synliggörs är både *reflexiva* och *interaktiva positioneringar* eftersom de positionerar både sig själva och andra i deras sätt att uttrycka sig (Davies och Harré 1990). Oret *supermänniskor* har en nära koppling till hur ordet *superkraft* används. Båda används på ett sätt som skildrar ett mål. Användningen av *vi*, *oss* och *man* visar att alla med ADHD kan bli supermänniskor. Men det kräver att kapaciteten används på *rätt sätt*. När de talar om sina böcker och föreläsningar så är det ofta genom att säga att böckerna ger tips på hur diagnostiserade ska *vända* sin inställning till diagnosen till enbart positiv, vilket kan tyda på att de försöker bygga upp en kollektiv identitet kring ADHD-diagnostiserade (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 107–108). De framställer sig själva som experter som ska hjälpa andra som inte hittat rätt väg ännu. Det kan ske genom att de uppmanar läsarna att skicka in frågor som de sedan publicerar på sina bloggar med svar om bland annat kostråd för ADHD-diagnostiserade

och vilka yrken som de anser passa. I det inledande kapitlet beskrivs influencers som inspiratörer, så att de framställer sig själva som ADHD-experter skulle kunna bero på deras yrke. En kan fråga sig huruvida det är möjligt för alla ADHD-diagnostiserade att infinna sig i samma kollektiva identitet. Diskurspsykologin utgår från att det inte finns en version av en företeelse utan att det finns flera olika versioner och det kan uppstå konflikter mellan dessa tillfälliga identitetsgrupperingar (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 111–112). För att synliggöra dessa konflikter behöver en fortsatt studie utgå från en annan grupp, en sådan studie kan tänkas visa att det finns diagnostiserade som upplever ADHD som mer problematisk och att deras uttalanden skulle krocka med de positiva framställningarna som gjorts i uttalanden som visats i den här uppsatsen. Med den utgångspunkten bör ADHD upplevas olika beroende på i vilken kontext den diagnostiserade infinner sig i och det blir därför svårt för samtliga att se på sin diagnos på samma sätt, eftersom tolkningsrepertoarerna som står för kontexten erbjuder olika subjekspositioner

Trots att uttrycksätten på många vis liknar varandra hänvisas det inte till varandra eller någon annan utomstående för den delen. Det hade annars varit ett effektivt verktyg för att styrka framställningarna. Däremot stärks framställningarna av att det visar sig att det är flera som konstruerar fram en liknande bild (Wetherell, 1998).

Om synen av ADHD stämmer överens med andras uppfattningar mottages uttalandet ofta som trovärdigt. Det går att urskilja hur en kollektiv identitet byggs upp eftersom de uttrycker sig på ett sätt som talar för *alla med ADHD* och målar upp bilder av diagnostiserade som speciella och annorlunda jämfört med resten som inte har ADHD. En aktör skiljer sig ofta från den kollektiva identiteten som konstrueras av de övriga. Det är han som inte är diagnostiserad, vilket gör att han befinner sig i en subjeksposition som sticker ut från de övrigas positioner. Men trots att han inte är diagnostiserad får han ADHD-kopplade frågor, där svaren kan läsas som att även han positionerar sig som en typ av ADHD-expert. Som medlem i en kollektiv identitet kopplas ens egenvärde automatiskt till de framställningar som görs av gruppen i stort vilket kan förklara varför medlemmarna gynnas av att framställa den kollektiva identiteten till sin fördel (Winther Jørgensen & Phillips, 2000, ss. 107–108). De talar om sin egen lösning, sitt sätt att hantera diagnosen och ställer de mot andras sätt, som hur de beskriver sig som felbehandlade i skolan. Genom hur de använder sitt språk placerar de sig själva i en ADHD-grupp med specifika egenskaper som ställs mot andra. Det syns i sättet att

använda *man, vi, dem* och *folk*, som både syftar på *andra med ADHD - som inte använder sin kapacitet på rätt sätt* - och på *andra som inte har ADHD - som uppmanas att se på dem så som de positionerar sig i talakterna, som till exempel bra medarbetare. Genom dessa talakter blir de medskapare till den kollektiva identiteten (Davies & Harré, 1990).*

5.3 Tolkningar av ADHD

Nedan redovisas det för vilka tolkningar av ADHD från tidigare forskning som kommer till uttryck även i den här kontexten, genom att visa exempel på vad det argumenteras för och en diskussion kring vad som tycks utelämnas.

5.3.1 Framställningar av familjens roll

För att återkoppla till den tidigare forskning som presenterats, som sammanfattningsvis visade en gemensam ståndpunkt i att det krävdes en reglering i hur ADHD hanterades i hemmet av föräldrarna, är det inget som tycks följa med in i de tolkningsrepertoarer som representeras i det empiriska materialet. Majoriteten beskriver hur de fått bra stöd hemifrån, en talar inte alls om det och en annan beskriver endast att hon ofta lämnades ensam hemma men det beskrivs inte med en negativ framställning utan som något som ledde till att hon blev duktig på att fantisera och hitta på saker för att underhålla sig själv. Framställningarna som görs på de offentliga plattformarna visar inga tecken på att deras familjeförhållanden skulle ha påverkat deras ADHD negativt.

5.3.2 Framställningar av skoltiden

De konstruktioner som däremot går att koppla tillbaka till de studier som togs upp i kapitlet om tidigare forskning är hur skolelever med ADHD framställs som problembarn och där framförallt en studie visade hur eleverna kunde utgöra ett hot mot både sig själva och för andra (Frigerio, Motali & Fine, 2013).

På den tiden slogs, spottade och sparkade jag innan jag pratade. Jag tror att jag hamnade i det där bråkiga killar-facket [...] Jag orkade inte vara en belastning längre. Egentligen ville jag aldrig dö. Jag tror att det bara var ett rop på hjälp (Intervju, 21-01-2017).

Återigen ser vi hur de dåliga erfarenheterna skrivs i dåtid kopplat till skolan. Han berättar om hur flera självmordsförsök egentligen var ett rop på hjälp. Han beskriver hur han placerades i ett fack i skolan och hur det fick honom att känna sig ensam och som en belastning i skolan. En annan beskriver upplevelsen av ett utanförskap under skoltiden och hur det ledde till ett utagerande i form av koncentrationssvårigheter och stökigt beteende. Att ett centralt ADHD-symptom beskrivs som ett tillfälligt utagerande visar återigen exempel på hur uttalandena bygger upp en distans inför negativa konsekvenser av ADHD och *Attention Deficit* är den aspekten av diagnosen som hamnar i skymundan. Den tidigare forskningen som handlade om skolan visade hur vissa beteenden sågs som önskvärda och andra inte och därmed fick särskilda åtgärder (Frigerio, Motali & Fine, 2013), på liknande vis beskrivs i uttalanden som nedanstående:

Jag minns alla gånger jag kände mig så jävla *orättvist bedömd*. Det var som att gå med en *skam* i kroppen, när man var så ung (Intervju, 06-05-2015).

De önskvärda beteendena i skolan var exempelvis att vara organiserad (Frigerio, Motali & Fine, 2013). I uttalandena beskrivs organisering som extra viktigt för att få vardagen att gå ihop, tillsammans med noggrann planering. Skildringen av skoltiden är dystert men kan användas som en resurs för att visa hur de vänder den negativa bilden av ADHD till positiv, både sin egen och andras:

Vi måste ta vara på alla *superkrafter* i skolan. I mitt fall ser jag det som en superkraft och jag önskar att fler barn och vuxna kunde göra det (Intervju publicerad på bloggen 14-10-2015).

5.3.3 I relation till tidigare forskning

Efter att ha granskat både hur tidigare forskning och hur aktörerna i studien konstruerar stereotyper kring ADHD kan det summeras med att aktörerna till viss del bekräftar stereotyperna som kopplades till just skoltiden men hur de annars motsäger sig många av de framställda stereotyperna. Stämpeln som en *skolpojke-diagnos* verkar inte finnas kvar i aktörernas tolkningsrepertoarer. Två beskriver hur de positionerades i det facket i skolan och hur det påverkade deras egen syn på sig själva när de va yngre men när de blev äldre och började producera sin egen tolkningsrepertoar kring ADHD så lämnades den identifieringen kvar i deras gamla identitet. Den största skillnaden från de konstruktioner som förmedlades i tidigare forskning är att deras egen framställning till störst del är positiv och skildrar ADHD

som något som trots sina negativa sidor mest är till nytta och framställs som något som de inte vill vara utan. Det upprepas av samtliga att ADHD gör dem till vilka de är. En uttryckte att han såg på sina framgångar som en revansch för skoltiden. Att 4 av 5 väljer att förmedla en *vändpunkt* som fått dem att se på sin ADHD som en tillgång kan bero på att ADHD av samtliga forskningsfält som presenterats i uppsatsen, framställs som nära kopplat till identitet. (Den femte är personen som inte blivit diagnostiserad).

5.4 ADHD-identitet

I detta avsnitt visas det hur aktörerna beskriver sin egen relation till sin diagnos och när de diagnostiserades. Först redovisas det för deras sätt att beskriva sitt förhållningssätt till ADHD och sedan för hur de beskriver själva diagnostiseringen.

Som visades i ovanstående del går det att utläsa en förändring i deras egen inställning till sin diagnos, skoltiden beskrivs som besvärlig men ingen av dem visste att de hade ADHD förens efter de slutat eller hoppat av skolan. När de blev diagnostiserade (alla utom en) beskrivs det på olika sätt men samtliga är överens om att diagnosen hjälpte till att lättare förstå sig själva. När de inte blickar tillbaka på skoltiden utan pratar om ADHD utifrån ett nutidsperspektiv så är det mest positiva framställningar av ADHD som skildras. Framförallt hur diagnosen framhäver sidor hos dem som: *kreativa, snabbtänkta, nyfikna, drivna, annorlunda, och energiska*. Egenskaper som de själva säger eftersöks på arbetsmarknaden.

5.4.1 Positioner som kopplar jaget till ADHD

Det finns många uttalanden som speglar någon form av ADHD-identitet, det vill säga hur ADHD används i sammanhang där de beskriver sig själva:

Jag kan ta för mig och är inte rädd för att ta en diskussion. Jag är både snabb i huvudet och kan göra många saker samtidigt. Hade jag fått välja hade jag inte valt bort min adhd, fast allt det här har gjort mig både hårdhudad och sårbar (Intervju, 04-08-2016).

Vem kan man vara mer än att vara sig själv? [...] vissa saker har besvärat sig för mig också genom åren, min diagnos är den största *stolthet* jag bär mina vänner (Blogginlägg, 01-09-2013).

Exemplen framställer en stolt subjektsposition och i nedanstående citat som kommer från samma person som uttrycker stolthet skrivs att ens inställning till ADHD påverkar hur väl det går att handskas med diagnosen:

Har *man* adhd har *man* mycket mer energi än alla andra och *man* vill väldigt mycket och *man* känner väldigt mycket. För att *man* ska komma någonstans i livet, om *man* ser positivt på sin adhd så kommer det att hjälpa en (blogginlägg, 17-09-2015)

Lägg märke till hur ordvalet *man* inkluderar *alla med ADHD*. Att det finns en ADHD-identitet verkar inte bara vara givet för de som uttrycker sin egen relation till sin diagnos, utan även tidigare forskning och uttalanden från aktören som inte har diagnostiserats, men som ändå framställer sin identitet som nära kopplad till ADHD, konstruerar fram en ADHD-identitet.

5.4.2 Beskrivning av diagnostisering

De som har diagnostiserats blev det relativt sent, mellan 17–25 år. I texterna skildras delade meningar kring huruvida de hade velat veta tidigare eller inte. Följande uttalande menar att det inte hade gynnat personen utan snarare fört ihop personligheten med diagnosen på ett vis som hade ökat känslan av att vara konstig.

Förmodligen skulle jag ha känt mig ännu konstigare än jag redan gjorde *då*, och kanske bara blivit min diagnos? (Intervju, 17-12-16)

En annan väljer ordet *fantastiskt* för att beskriva hur det var att bli diagnostiserad. Diagnosen sågs som något positivt och personen bestämde sig på en gång för att göra det bästa med informationen och beskriver hur diagnosen bärs med stolthet. Innan diagnosen blev fastställd var det jobbigt, framför allt i skolan som nedanstående citat visar hur även själva diagnostiseringen konstrueras som en vändpunkt:

Jag har fått ta mer skit än vad jag kanske hade behövt göra om jag hade fått min diagnos tidigare. Det fanns ju ingen förklaring till varför jag inte kunde sitta still och läsa en bok som alla andra, eller att jag sa saker som jag inte menade... (Blogginlägg, 07-05-2015)

Även i tidigare forskning skildes uppfattningarna åt kring huruvida en tidig diagnostisering var givande eller inte, i ett uttalande (s. 8) från en släkting till ett diagnostiserat barn beskrivs hur barnen skyllde sina beteenden på diagnosen som föräldrarna sagt att de hade (Danforth & Navarro, 2001).

5.4.3 Yrkesrollens påverkan

Det är lätt att glömma att det som publiceras inte kommer från vem som helst och att det därför inte går att jämföra med vardagligt språk mellan familj och vänner. Att studera influencers har bidragit till en ökad förståelse för yrkesidentiteten. Inom många yrken är det den anställdes färdigheter som är avgörande för huruvida personen är lämplig eller inte för jobbet. Dessa färdigheter kan vara självlärda men längst kommer den som kan visa en utbildning på papper. Som elektriker är det dina färdigheter inom el som är avgörande medan en mäklare, förutom sitt utbildningsintyg även behöver sälja in sin persona för att visa sig kapabel att nå ut till många fastighetsaspiranter. Influencers skiljer sig på så sätt från övriga yrken, de behöver ingen utbildning utan det är deras persona som de behöver sälja in.

De influencers vars uttalanden har granskats har utgått från sin yrkesidentitet, oavsett om det är i en intervju eller på en blogg med många följare. Därför formas tolkningsrepertoarerna och dess tillhörande subjekspositioner efter vad som anses passa in i den yrkeskontexten (Edley, 1995). Bloggarna bör ses som en arbetsplats, som kan jämföras med vilket kontor som helst. De flesta är nog beredda att hålla med om att ens sätt att uttrycka sig formas efter ens roll på arbetsplatsen, det vill säga att ens talakter formas efter ens subjeksposition på arbetsplatsen. I det inledande kapitlet beskrivs influencer-yrket mer som en specifik person än som ett yrke, vilket visar att yrket kräver en viss person, eller i alla fall en viss framställning av en person. Om influencers roll går ut på att *inspirera*, *motivera* och *skapa opinion* så kommer deras uttalanden att formas efter dessa krav, vilket konstruerar fram en viss tolkningsrepertoar för hur de framställer ADHD. Eftersom även studiens aktörer har framställt ADHD som nära kopplat till identitet så tycks det logiskt att de vill framställa en så positiv bild av ADHD som möjligt. Deras yrkesroll kräver en viss identitetsframställning och det är därför inte konstigt att deras framställningar av ADHD bygger upp en kollektiv identitet, eftersom de alla spelar på samma yrkesmässiga premisser. De är beroende av att framställa sig på ett sätt som gynnar deras karriär som bland annat kan gå ut på att göra samarbeten och sälja böcker och föreläsningar. De använder pronomen som *vi* för att *inspirera* alla med ADHD till att följa deras fotspår.

När influencer-yrket beskrivs på ett identitetskaraktäriserande vis är det gynnsamt att lyfta fram extraordinära personlighetsdrag och drivkrafter:

Alla mina svårigheter är också mina största tillgångar: jag är väldigt kreativ, nyfiken, beslutsam, har en enorm energi och drivkraft. Jag är gränslös, orädd, kan hyperfokusera och köra, köra, köra utan att känna stopp eller gränser. Men framför allt är inga problem för stora för att lösas (Intervju, 21-01-2017).

Jag hade aldrig kommit så långt som jag kommit idag om det inte var för min adhd (Blogginlägg, 04-12-2014).

Eftersom en av aktörerna beskriver sig som en social entreprenör som helt och hållet livnär sig på att skriva och föreläsa om ADHD, går det att säga att hans yrke är uppbyggt efter hans diagnos. Det går att avläsa en tendens av att influencers flexibla yrke har underlättat aktörernas hantering av diagnosen:

Jag har adhd och måste stimuleras av olika saker. Ett nio till fem-jobb hade inte passat mig. Det låter bortskämt att säga så och jag vet att jag är lyckligt lottad som kan ha det så här lyxigt (Intervju, 04-08-2016)

Samtliga beskriver hur de behöver syssla med något som de tycker är intressant och kul för att de ska kunna hålla fokus och därav kopplas yrkesvalet samman med den tidigare framkonstruerade ADHD-identiteten.

5.5 Summering & diskussion

Det inledande avsnittet om hur språket används strategiskt som resurser för att få fram sin mening visade på ett mer detaljerat plan hur processerna av att framställa den verklighet som främst gynnar avsändaren går till. I det här fallet handlade det om hur språket användes för att framställa ADHD som en tillgång. Samtliga aktörer tycks utgå från en slags subjektsposition som *ADHD-experten* där de använder ord som *vi*, *oss* och *man* för att inkludera fler till sin uppfattning av att det finns *en kollektiv ADHD-identitet*. Uttalandena kan därför tolkas som på bekostnad av fler än sig själva. Deras stora följarskara skulle kunna vara en bidragande faktor till varför de tar sig friheten att uttala sig på ett sätt där deras tolkning av ADHD även framställs som verklig för *alla med ADHD*, så länge de tar efter deras sätt att *vända* på sin inställning. Det som framhävs är HD - Hyperactivity Disorder, framför AD - Attention Deficit

– och hyperaktiviteten framställs överlägset positivt, med några få undantag hos en aktörs uttalanden som ofta beskriver en rastlöshet och brist på tålamod som redovisats under *5.1 Språkliga strategier*. Det som tas upp som negativt, som exempelvis koncentrationssvårigheter, berättas oftast på ett sätt som uttrycks i *dåtid* och på så sätt skapas en distans till diagnosens negativa sidor och som även bygger upp en tillförlitlighet i att de vet hur svårigheterna *vänds* till tillgångar och kanske är det därför de själva utnämner sig till *experter* på området.

Sedan presenterades *tolkningar av ADHD* och huruvida de tycks påverkas av de *traditionella forskningsområdenas tolkningsrepertoarer*. Framställningarna som tycks genomsyra även aktörernas tolkningsrepertoarer är den som representerar en beskrivning av att *inte uppfylla önskvärda krav i skolan* (Frigerio, Motali & Fine, 2013; Lind, 2006). Men aktörerna belyser det från den *andra sidan*; hur det var tufft att känna sig till besvär och att inte passa in under den önskvärda mallen. På så sätt bidrar den här studien med ett annat perspektiv till tidigare forskning som huvudsakligen tycks ha fokuserat på att studera eleverna *utifrån*. Studien bekräftar även många aspekter av diskurspsykologins perspektiv som tagits upp i teori-kapitlet: att framställningarna av en företeelse avgörs av *den kulturella bakgrunden* och i vilken *social kontext* det sker på men även att nya framställningar ofta påverkas av *tidigare konstruktioner* som kan ha blivit så etablerade att de upplevs som *naturligt sanna* (Edley, 1995). Materialet visar både motstridigheter mellan de *nya tolkningsrepertoarer* som konstrueras fram och i relation till de framställningar som presenterades som *tidigare forskning*, men även hur tolkningsrepertoarerna ibland tycks påverkade av äldre framställningar inom forskningsfälten. En del forskningsresultat som presenterades inom skolväsendet kunde stämma överens med hur aktörerna beskrev sin upplevelse av att ha ADHD under skoltiden och hur de påverkade dem. För övrigt var det mycket som inte tycktes stämma överens med resultaten av studierna men det följer diskurspsykologins uppfattning av identiteten ses som splittrad och möjligheten att placera sig själva i flera olika subjektpositioner som utgår från olika tolkningsrepertoarer på samma gång (Davies & Harré, 2001).

Förövrigt är uppdelningen mellan huruvida det är positiva eller negativa aspekter av ADHD som tas upp överhängande positiva. Att ADHD på något sätt påverkas av ens uppfostran, som flertalet forskare tycktes vara överens om och som även visade sig påverka vardagsdiskursen kring ADHD (Danforth & Navarro, 2001; Horton-Salway, 2011), är inget som omnämns i

aktörernas egna uttalanden. Vilket visar att deras framställning av ADHD är mer fristående från forskningsområdenas tolkningsrepertoarer än till exempel medias framställning (Horton-Salway, 2011; Schmitz, Filippone, Edelman, 2003). Däremot tycks deras tolkningsrepertoarer till stor del påverkas av deras yrke och vilken identitet deras yrke gynnas av att förmedla. Eftersom ADHD kopplas som nära till identitet, både av tidigare forskning och av aktörernas uttalanden, så kan det förklara varför aktörerna gynnas av att framställa ADHD-diagnostiserade som *supermänniskor*.

Deras yrke tycks underlätta hanteringen av deras diagnos, en beskriver hur hon inte hade klarat av att ha ett nio-till-fem-jobb på grund av att diagnosen gör att hon har sina upp- och nedgångar som hon inte själv kan styra över och känner sig därför bortskämd över att ha ett yrke som hon själv kan strukturera upp. Samtliga belyser vikten av att vara strukturerad, organiserad och planera sina dagar, ibland timme för timme, för att få vardagen att gå ihop. Krav som även ställs i skolan men som där bestäms av någon annan. Kanske är det därför de tycks hantera sin diagnos på ett så mycket smidigare sätt i deras flexibla arbetsliv. De uttrycker sig på ett sätt som vänder sig till alla med ADHD. Om deras tips mottages av deras följare med ADHD får försäljningssiffrorna av böckerna visa, men att de får in ADHD-relaterade frågor till sina bloggar tyder på att de uppfattas som tillförlitliga. Eftersom alla med ADHD inte har samma möjlighet att styra över sina arbetstider och att de ska ha ett yrke som är roligt och intressant, är det troligtvis svårt att få med sig alla som de vill på deras vända-ADHD-till-en-superkraft-tåg.

Nigel Edleys citat om att människor, framför allt i västvärlden, vill bli sedda som:

”[...] *someone in particular*” (1995, s. 195), det vill säga självständiga och unika och inte som vem som helst går att applicera på aktörerna i studien. Flertalet gånger beskriver samtliga sig som *annorlunda* från resten - som då syftas på dem som inte har ADHD. Edley (1995) fortsätter med att förklara diskurspsykologins motsättning till att vi är självständiga och unika och påpekar istället att vi är starkt påverkade av de sammanhang vi befinner oss i och vilka subjekspositioner som görs möjliga däri. Att däremot våga utveckla nya tolkningsrepertoarer är nyttigt för att det ska ske några kulturella och sociala förändringar i samhället.

Analysen kan aldrig anses vara helt färdigställd eftersom det inte råder en rationalistisk inställning till språket och därför kan nya tolkningar fortsätta att bidra till förståelsen. Men det

innebär inte att analysen inte kan bidra till forskningen, tvärtom är det fler bidrag som behövs för att bygga på förståelsen (Börjesson & Palmblad 2007).

6. Avslutande diskussion

6.1 Uppsatsens svar

Uppsatsen har redogjort för hur språkliga strategier användes som resurser för att, från avsändarnas perspektiv, konstruera en gynnsam bild av ADHD. Det har även redovisats för varför en bild av ADHD som en superkraft och tillgång kan gynna avsändarna. Det visade sig hänga samman med deras yrke som influencers och yrkets behov av att framställa sig som någon som tycks ha svaren på hur ADHD-diagnostiserade bäst ska hantera sin diagnos, eftersom influencers ses som inspiratörer och livnär sig på att sprida budskap och att ge ut ett spännande och givande material till sina följare. Det visade sig att 3 av 5 aktörer även hållit i föreläsningar om ADHD och tycks därför kunna sägas vara ovanligt engagerade i frågan, en av dem har det som huvudsakliga yrkesuppdrag.

Det har redogjorts för hur tolkningsrepertoarer som konstruerats inom olika forskningsområden till viss mån har uteslutits och bytts ut mot deras egna tolkningar. Däremot används liknande begrepp som kommit fram i studier av skolväsendet. De beskriver en problematisk skoltid men på deras sätt; ett sätt som tydligt placerar problematiken i en dåtid och som läses som något som triggat dem till att gå sin egen väg. Deras uttalanden har visat både deras egen relation och förhållningssätt till diagnosen och hur den har ändrats över tid men också hur de försöker få med andra till deras nya förståelse och tolkning av ADHD.

Huvudbegreppen – ADHD, identitet och yrkesroll – har kopplats samman och det har dragits paralleller mellan begreppen under uppsatsen. De visade sig vara starkt sammanlänkade i de uttalanden som studerats.

Redovisningarna har följts upp av diskussioner kring vad de har för yrkesmässiga syften med att uttala sig på ett sätt som beskriver hur de lyckats vända sina svårigheter till tillgångar. Syftet var att förklara hur processen av framställningarna av ADHD gick till, inte varför. En sådan här studie syftar inte till att ge några objektiva sanna svar, däremot anses studien trovärdig då den noggrant redovisat för arbetsprocess och byggts upp av etablerade teorier.

6.2 Uppsatsens verktyg

Diskurspsykologin visade sig vara användbar för att förstå hur aktörerna konstruerade fram sina egna framställningar av ADHD och kunde även som metod bidra med givande analysverktyg. Hade uppsatsen utgått från andra metoder som till exempel att intervjua aktörerna så hade det troligtvis inneburit annorlunda resultat, eftersom de då inte säkert hade varit beroende av att framställa ADHD efter sin subjektposition och yrkesroll som influencer. Som de olika exempel på uttalanden har visat så behöver inte en identitet vara sammanhängande och fast utan de framställs beroende på sammanhang och interaktion (Edley, 1995). Alla teoretiska val påverkar resultatet men diskurspsykologin är öppen med att den endast kan bistå med en version av flera andra möjliga. Diskurspsykologin har hjälpt till att öppna upp för förståelser för vad som sägs och hur det sägs men kan samtidigt inte säkert förklara varför det sägs, vilket gör att vissa spekulationer lämnas öppna. Även tidigare forskning kunde ställas mot materialet för att se hur tolkningsrepertoarer påverkar varandra och ibland krockar. Uppsatsen har bidragit till forskningsfältet genom att bistå som en studie som visar upp ett perspektiv från de som själva har diagnosen och hur de väljer att framställa den beroende av att framställningen sker i en yrkesrolls-kontext. Uppsatsen har bekräftat tidigare forskning med att ADHD även tycks vara nära kopplat till identitet för aktörerna i studien.

6.3 Vidare forskning

En liknande studie som kan skildra vardagsspråket om ADHD kan vara ett exempel på hur forskningen kan gå vidare för att bidra med studier om hur ADHD konstrueras utanför vetenskapens fält. Då med några som kan representera en annan grupp än influencers för att kunna ställa den här studiens resultat i jämförelse med andra studier om vardagsspråk om ADHD. Studier av det slaget kan öka förståelsen bakom de troligtvis olika konstruktionerna av ADHD och kan då säga något om huruvida resultaten av den här studien är kopplade till just influencers sätt att uttala sig om ADHD och huruvida deras framställning av en gruppidentitet innebär att en annan grupp missgynnas.

7. Referenslista

- Baaam (2017-08-08) Hjärnforskaren: De som har ADHD är ofta mer kreativa. Baaam. (Hämtad 12-11-2018) Länk: <https://www.baaam.se/hjarnforskaren-adhd-skiljer-superstjarnorna-fran-medelmattorna>
- Brante, T. (2006) I G., Hallerstedt (2006) *Diagnosens makt: Om kunskap, pengar och lidande*. Göteborg: Daidalos. (Hämtad 01-11-2018) Länk: <https://meutaoseytricmil.firebaseio.com/516336250751174.pdf>
- Börjesson, M., & Palmblad, E. (2007). Introduktion: ”Motsatsen till relativism, detta bör vi aldrig glömma, stavas absolutism”. I M. Börjesson & E. Palmblad (Red.) (2007) *Diskursanalys i praktiken*. (ss. 7–26). Malmö: Liber.
- Centrum för epidemiologi och samhällsmedicin (2017) Årsrapport 2017. (Hämtad 14-11-2018) Länk: <http://ces.sll.se/globalassets/verksamheter/forskning-och-utveckling/centrum-for-epidemiologi-och-samhallsmedicin/rapporter-och-faktablad/ces-arsrapport-2017-slutlig.pdf>
- Danforth, S., & Navarro, V. (2001). Hyper talk: Sampling the social construction of ADHD in everyday language. *Anthropology & Education Quarterly*, 32(2), 167–190. doi:10.1525/aeq.2001.32.2.167 (Hämtad 10-12-2018) Länk: file:///Users/annalucialinde/Downloads/Hyper_talk_sampling_the_socia.pdf
- David, M., & Sutton, C.D. (2016) *Samhällsvetenskaplig metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Davis, B., & Harré, R. (1990) Positioning: The Discursive Production of Selves. I M. Wetherell, S. Taylor & S. J. Yates (Red.) (2001) *Discourse Theory and Practice: A Reader*. (ss. 261–271). London: Sage.
- Denscombe, M. (2018) *Forskningshandboken: För småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. Lund: Studentlitteratur.
- Edley, N. (1995) Analysing Masculinity: Interpretative Repertoires, Ideological Dilemmas and Subject Position. I M. Wetherell, S. Taylor & S. J. Yates (Red.) (2001) *Discourse as Data: A Guide for Analysis*. (ss. 189–228). London: Sage.
- Framtiden (u.å.) *Influencer*. (Hämtad 01-11-2018) Länk: <https://www.framtid.se/yrke/influencer>
- Frigerio, A., Montali, L., & Fine, M. (2013). Risky and at-risk subjects: The discursive positioning of the ADHD child in the italian context. *Biosocieties*, 8(3), 245–264. doi:10.1057/biosoc.2013.19 (Hämtad 22-12-2018) Länk: file:///Users/annalucialinde/Downloads/Risky_and_at-risk_subjects_Th.pdf
- Gillberg, C. (2005). *Ett barn i varje klass: Om ADHD och DAMP*. Stockholm: Cura.
- Gillberg, C. (1995). *Clinical child neuropsychiatry*. Cambridge: Cambridge Univ. Press.

- Hall, S. (1992) The Question of Cultural Identity. I S. Halls, D. Held & T. McGrew. (Red.), *Modernity and its Futures*. (ss. 273–325). Cambridge: Polity Press
- Hallerstedt, G., (2006). *Diagnosens makt: Om kunskap, pengar och lidande*. Göteborg: Daidalos. (Hämtad 01-11-2018) Länk: <https://meutaoseytricmil.firebaseio.com/516336250751174.pdf>
- Horton-Salway, M. (2011). Repertoires of ADHD in UK newspaper media. *Health*, 15(5), 533–549. doi:10.1177/1363459310389626 (Hämtad 21-12-2018) Länk: <https://journals-sagepub-com.ezproxy.its.uu.se/doi/pdf/10.1177/1363459310389626>
- Johannisson, K. (2006) I G., Hallerstedt (2006) *Diagnosens makt: Om kunskap, pengar och lidande*. Göteborg: Daidalos. (Hämtad 01-11-2018) Länk: <https://meutaoseytricmil.firebaseio.com/516336250751174.pdf>
- Lassinantti, K. (2014). *Diagnosens dilemman: Identitet, anpassning och motstånd hos kvinnor med ADHD* (Hämtad 22-12-2018) Länk: <http://uu.diva-portal.org/smash/get/diva2:750762/FULLTEXT02.pdf>
- Lind, J. (2006). *Normalitetens förhandling och förvandling: En antologi om barn, skola och föräldraskap*. Stockholm: Östlings bokförlag Symposion.
- Loe, M., & Cuttino, L. (2008). Grappling with the medicated self: The case of ADHD college students. *Symbolic Interaction*, 31(3), 303–323. doi:10.1525/si.2008.31.3.303 (Hämtad 21-12-2018) Länk: <https://search-proquest-com.ezproxy.its.uu.se/socabs/docview/224800847/abstract/9F03B08C56064EFCPQ/3?accountid=14715>
- Schmitz, M. F., Filippone, P., & Edelman, E. M. (2003). Social representations of attention Deficit/Hyperactivity disorder, 1988–1997. *Culture & Psychology*, 9(4), 383–406. doi:10.1177/1354067X0394004 (Hämtad 22-12-2018) Länk: <https://journals-sagepub-com.ezproxy.its.uu.se/doi/pdf/10.1177/1354067X0394004>
- Sveningsson, M., Lövheim, M. & Bergquist, M. (2003) *Att fånga nätet: kvalitativa metoder för internetforskning*. Studentlitteratur: Lund
- Vågerös, D., & Kärfve, E. (2006). Om konflikten mellan Gillberg och Kärfve. *Sociologisk Forskning*, 43(4), 90–94. (Hämtad 20-12-2018) Länk: <https://www-jstor-org.ezproxy.its.uu.se/stable/pdf/20853512.pdf?refreqid=excelsior%3Aa68825b636fd38f5fd7d16d234c88162>
- Wetherell, M. & Potter, J. (1987) *Discourse and Social Psychology: Beyond Attitudes and Behaviour*. London: Sage
- Wetherell, M. & Potter, J. (1992). *Mapping the language of racism: discourse and the legitimation of exploitation*. New York: Columbia University Press.

- Wetherell, M. (1998). Positioning and interpretative repertoires: Conversation analysis and post-structuralism in dialogue. *Discourse & Society*, 9(3), 387–412.
doi:10.1177/0957926598009003005
- Wetherell, M., Taylor, S., & Yates, S. J. (2001). *Discourse as data: A guide for analysis*. London: Sage, in association with the Open University.
- Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur.
- Youtube (2018-04-20). Fördel med ADHD - Anders Hansen. (Hämtad den 2018-11-12).
Länk: <https://www.youtube.com/watch?v=JRRHzROidD4>